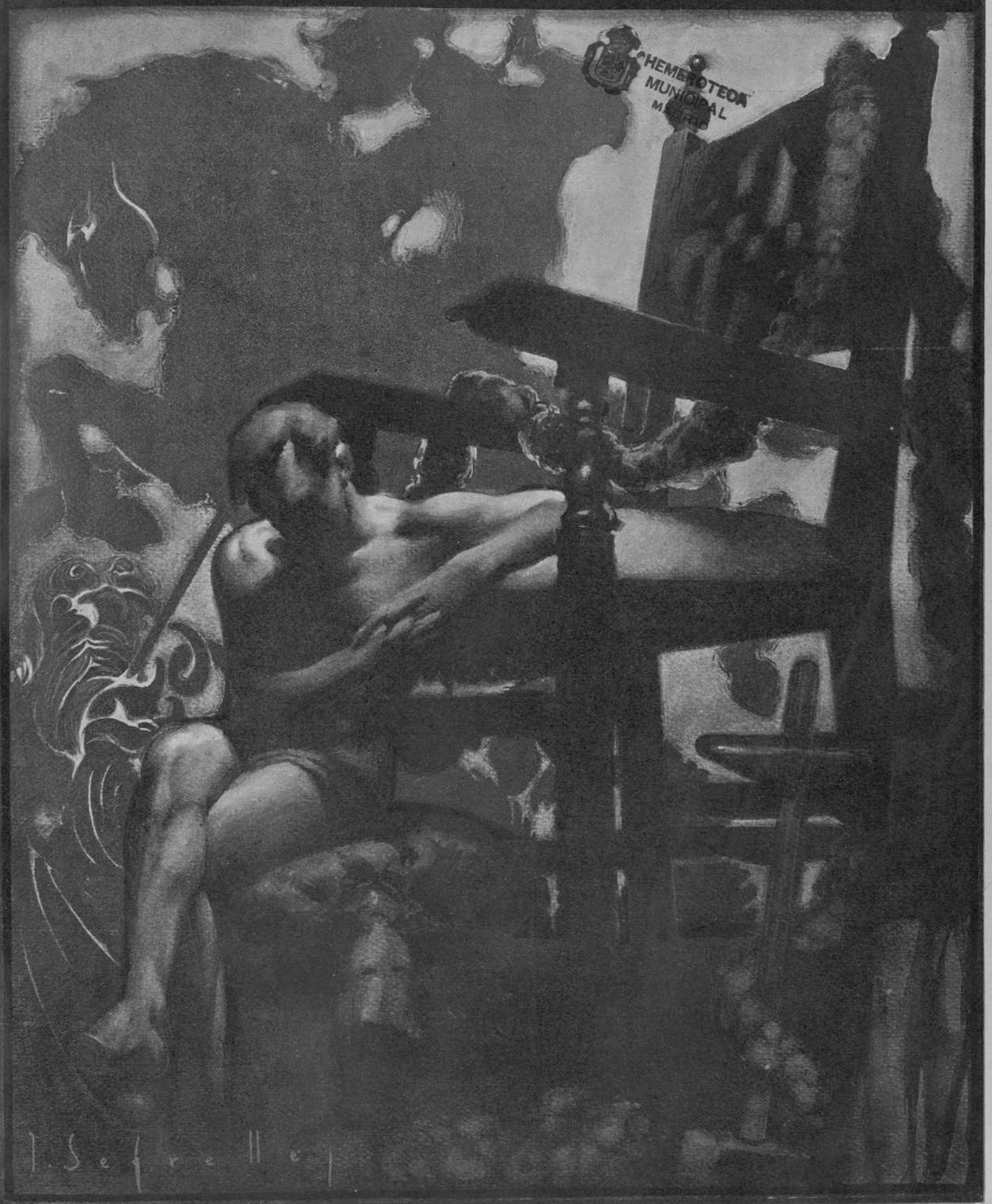


# L'ESQUELLA DE LA TORRATXA



HEMEROTECA  
MUNICIPAL  
MARIÀ

J. Sefrellers

# AGUSTI GUARRO

ANGELUS - HALL

RAMBLA DE CATALUNYA, 7

Pianos : Auto-Pianos : Rotllos : Armoniums : Musica : Fonografs : Discs



Agència exclusiva  
per a Espanya de les  
primeres marques  
del món

Importació directa

La casa millor assortida

SALO DE CONCERTS

CASA FUNDADA EN 1860

FÀBRICA: AURORA, 12

Telèfon 1477 A.

BARCELONA

## RAIMDOR BAR RESTAURANT

Salmeron, 60 - Tel. 887 G

## FELIX FERRER MESTRES

Lloc de reunió de lo millor de cada casa

Esplèndit servei de pastisseria, botelleria i «fiambres». Restaurant a la carta. Saló de Billars.

PIANOLA "FANOLIS" VIOLINA

Acaba de sortir el catàleg

## ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)



—Ja li tinc dit, no compti amb mí si  
a la habitació no hi té làmpara

**VULCAN 1/2 WATT**

La trobarà a la

Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

## Soler i Torra Germans BANQUERS

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès. n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa  
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia  
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

## Gran Restaurant "VILA"

Passatge Crèdit, 5 i 7

BARCELONA

CANVI D'AMO

Coberts-reclam a 2, 3'75, 4'50 i 5 pessetes

Abonaments de 30 coberts a 40 pessetes

» » 60 » a 75 »

Esplèndits salons per a banquets, casaments i  
bateigs

Es el restaurant més concorregut de Barcelona



# MOBLES OCHOA

---

ART, ESTIL I ELEGANCIA

PER ÉSSER DE FABRICACIÓ PROPIA, OFERIM

TOTA MENA DE MOBILIARIS A PREUS PER

: : : DEMÉS ECONOMICS : : :

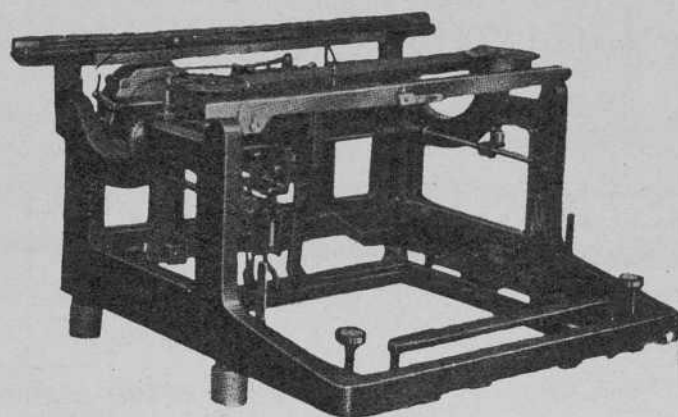
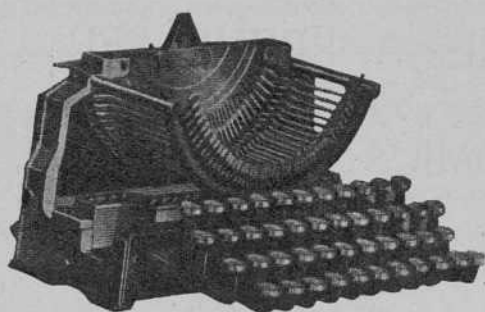
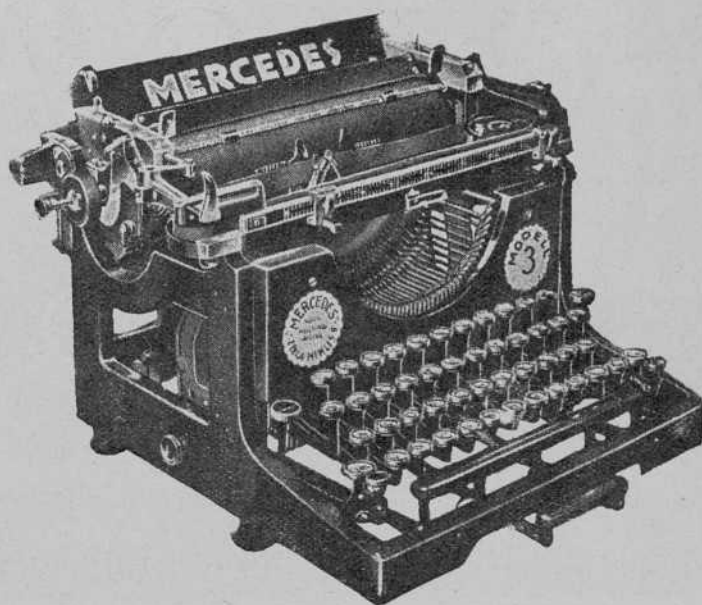
DECORACIO D'INTERIORS I BOTIGUES

VISITI'NS NOSTRA GRAN EXPOSICIO

---

PELAYO, 50 :: Tel. 5064 A. :: BARCELONA

Un treball *net* sols pot produir-se amb una màquina *neta* MERCEDES; es desmonta *sense coneixements tècnics, ni ferramentes* i es neteja en cinc minuts



**90 CHARACTERS : PULSACIO SUAU : RESISTENCIA ILIMITADA**  
**CAMPS & PLANA - Secció B. - Rambla de Catalunya, 41 - Telèfon 4588-A - BARCELONA**





# L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

*Periodic humoristic*

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: **Estranger, 5 pessetes** FORA DE BARCELONA: **Espanya, 3 pessetes**



## CRÓNICA

### AQUELLA MUNTANYA...

**F**a vuit anys—vuit anys, senyors!...—que tot Barcelona va pujar a Montjuich per a celebrar les festes de la inauguració dels treballs de l'Exposició. Hi hagueren balls populars, i espectacles grotescos, i lluminàries, i focs d'artifici, i se cantaren—oh segle XIX choral i bilingüe, que encara bellugues la cua en el segle XX!—el *Gloria a España* i *Els Nets dels Almogàvers*. Se va decretar el naixement de la Ciutat Nova, i que l'electricitat unís a tots els catalans i a tots els europeus, com uneix a tots els veïns d'una casa una instal·lació elèctrica. La Font del Gat anava a ésser, per a Barcelona, la font del Juvenci.

No l'hem vista encara l'Exposició, potser encara passarem esperant-la altres vuit anys, car les exposicions, devegades, com les catedrals gòtiques, necessiten varies generacions; però la muntanya de mala nomenada, variolosa i vil, està ja convertida en muntanya florida, com una ventafocs transformada en reina. Com cal ensinistrar-se per a fer exposicions, en fem de petites preparant la grossa. Les hem fetes d'Automòbil, les hem fetes de Modes i Elegància, i ara farem l'Exposició del Moble, com si així volguéssim senyalar la màgica conversió de la muntanya. Abans sèiem per les bardisses, o en les pedreres, o en els bancs rústecs de les fonts, o sota l'herba dels Tres Pins. Ara triarem un mobiliari Lluís XV per a seure. Entre el vell Montjuich i el nou, hi ha la mateixa distància que entre un banc de fusta esquerdada i bruta i un silló de seda ramejada i fusta daurada.

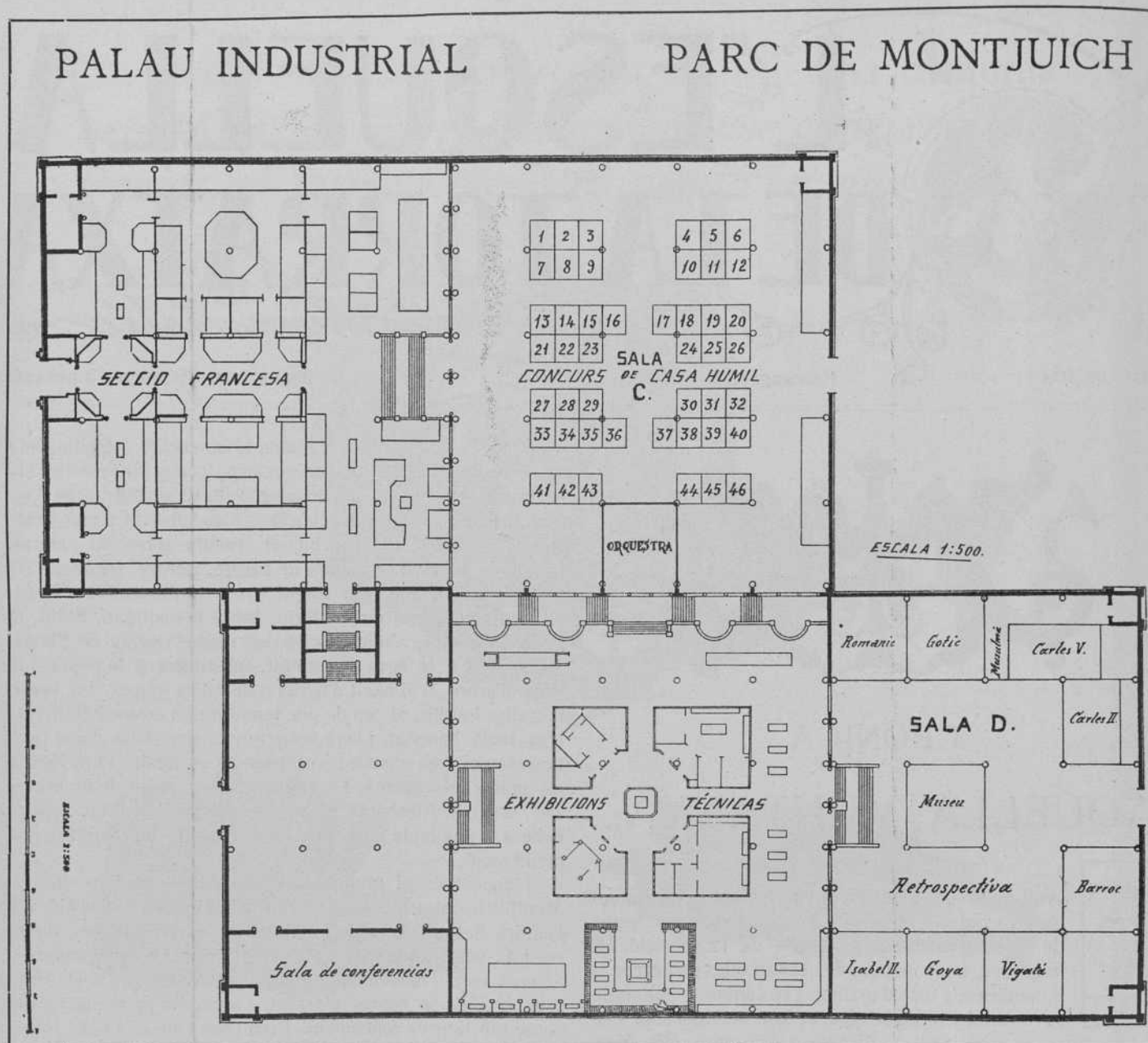
Aquesta Exposició del Moble té un encant definitiu, feta entre jardins. Un jardí és, en el camp, lo superflu estètic, i la decoració intel·ligent de la naturalesa. El jardiner pren l'aigua, pren els arbres, pren les flors i les subjecta a una ornamental geometria. Lo arbitrari triomfa sobre lo natural, triomf de lo civilitzat sobre lo barbre, perquè solament les grans civilitzacions han tingut grans jardins. El moble és, així mateix, lo arbitrari victoriós sobre lo instintiu. El llit, la taula, la cadira, són artefactes dels quals l'enginy de l'home feu present a la seva comoditat, substituïnt a la pedra, i al tronc d'arbre, i al munt d'herba o de fulles seques. La taula, la cadira i el llit, al cap de poc temps foren coses definitives. Una taula ha estat, i serà sempre, una superfície plana sostinguda per tres o quatre sosteniments verticals. Però l'home els poleix, els decora, els enjòia i crea, damunt de lo necessari, el luxe. Aleshores el moble, además d'utilitat, esdevé bellesa. I una taula ja no és solament una taula, sinó tota una civilització.

I aquest és el gran miracle present que podrem fruir a Montjuich, tot esperant el gran miracle de l'Exposició. De l'antiga lletjor nociva de Montjuich ja no'n queda més que el record, substituïda per l'utilitat estètica. Podien haver-se aixecat cases habitables, o fàbriques, o extendre's els conreus, o obrir-se camps d'esport. La muntanya també hauria conseguit la seva redempció. Però calia l'airosa i bella transformació, calia arribar a l'extrem per a que la simbòlica visió enlluernés joiosament a la ciutat. I enmig dels jardins, els mobles, i entre els mobles, en elegant desfilada, les dones sumpuàries. D'extrem a extrem. Del pecat a la virtut, de la lletjor a la bellesa, de la nuesa xanclosa a la decoració rutilant.

Després d'haver semblat la muntanya de les fúries i de les harpies, la muntanya consagrada als mals déus, heu's aquí la muntanya dels déus rossos i alegres. De gitana a Lluís XV. De la pedra al moble daurat. De Vallmitjana a Verlaine. O si voleu, de l'Isidre Nonell a Wateau.

PARADOX





## Exposició de mobles

Una exposició de mobles? *Uba*, que vol dir raïm! Una exposició de mobles em sembla lo més transcendental del món. Vostès diran que potser m'embranco massa, però la qüestió és embrancar-se. Per al qui s'embranca tot el món és seu.

No la veuen la transcendència d'una exposició de mobles a Barcelona? Sí, home! Barcelona és una ciutat pobra, o de riquesa mal repartida. La gent viu malament, amb un catre coix, una màrrega de palla que no se la va volguer menjar ningú, una taula de fusta blanca—de fusta que *era* blanca—i quatre cadires amb croses. A Barcelona no viu bé més que el marquès d'Alèlla, i això quan és alcalde, i dos o tres marquesos més.

Tota aquesta gent que viu d'una manera miserable i sòrdida no estima la casa, i en fuig, i es converteix en un ani-

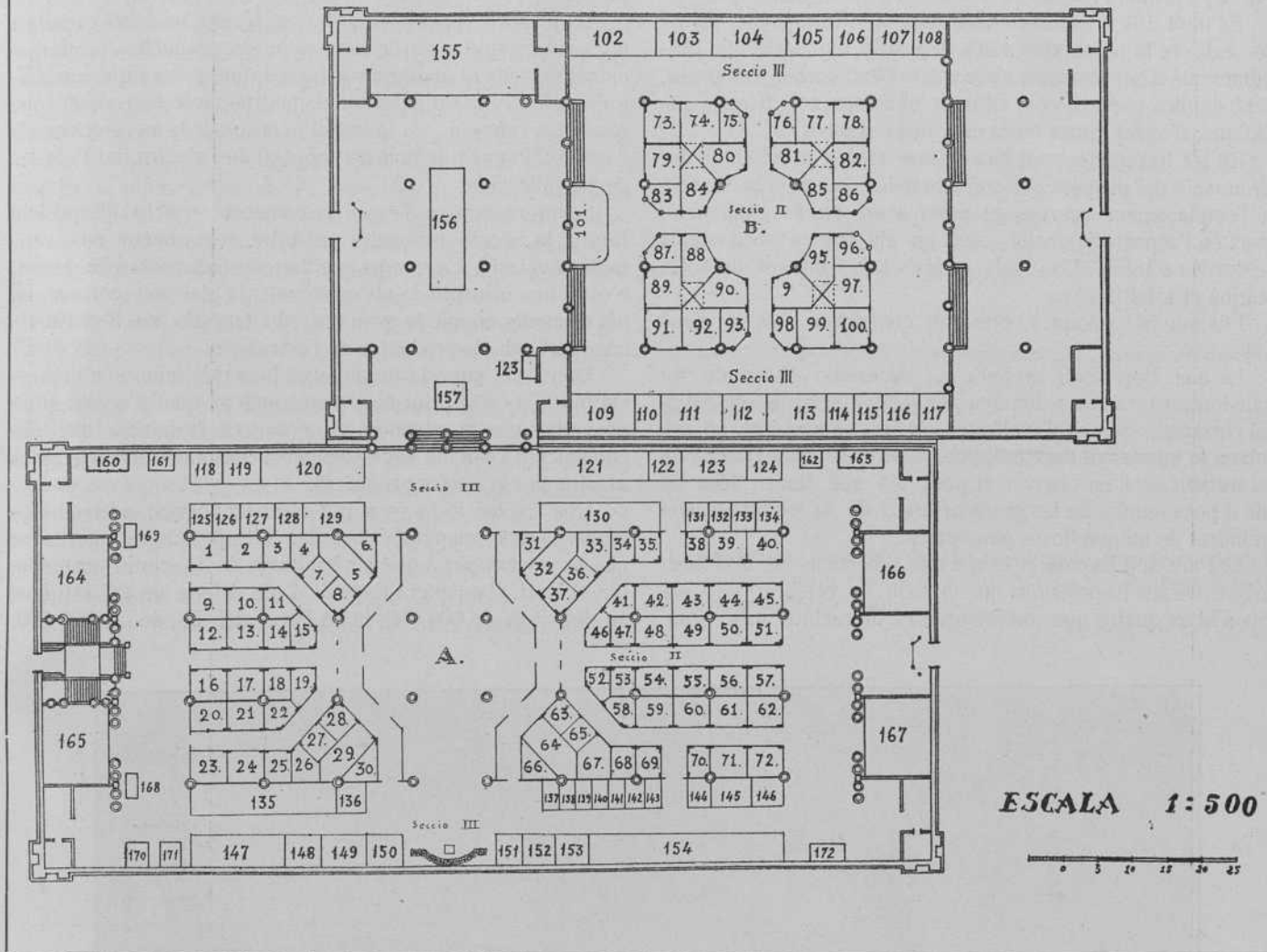
mal de cafè o de taverna, o de qualsevol altre cau de mal viure i de vici.

Doncs, bé: una exposició de mobles farà el mateix efecte que un dels tractats d'energia de Samuel Smiles: farà venir ganes de viure bé, de tenir la casa posada com mana la Decència, i farà venir ganes de tenir diners, i se'ls procurarà, la pobra gent, com sigui: treballant o robant, que pel cas és igual. No vindrà d'un lladre més. I consti que en aquest cas el *robo* tindria una alta moralitat.

Es veurien aquests dormitoris sumptuosos amb el llit amplíssim—un llit en el que es pot fer tot: fins passejar—de bronze o de fustes precioses, amb incrustacions d'agata i madrepòria, les llànties confidents, discretíssimes, encaputxades amb grans pantalles de seda, la pell de lleopard als peus, els dos sillons per a fumar el últim cigarret davant del balcó... I els menjadors, d'estil anglès—línia recta, colors clars—d'estil espanyol Renaixement, de sever roure sobre damasc, els amples sillons conventuals, la llàntia de ferro

## PALAU D'ART MODERN      PARC DE MONTJUICH

DISTRIBUCIÓ DE INSTAL·LACIONS



ESCALA 1:500

forjat, el bufet—que és l'altar de l'habitació—el trinxant...

Els salons Lluís XV, de mobles curvats i color de rosa com els porquets del *carrousel*, o bé Lluís XVI, blancs i daurats i rígits—primera comunió—en els que ja s'endavina l'Imperi...

Ve't aquí la moral i la conveniència d'una exposició de mobles.

ABEL FERRANT



Moble que també ha passat a la posteritat és aquell que hi ha a la porta d'un pegot del carrer d'Urgell, davant del Mercat de Sant Antoni.

Es un tamboret «monstre» quin seient és d'un metre quadrat aproximadament. Es la mesura mínima que necessitava un dels ascendents de la casa. Aquesta botiga, com que s'obrí amb bones *posaderas*, té molt temps de vida.

Juli Verne, sense cap més perspectiva que la dels mobles, forjà mil quimeres que ens el presenten, a través de les seves novel·les, com un gran *globe trotteur*.

Però com que mai va sortir del seu país, demostren que escrivia inspirat pel panorama mobiliari de la seva cambra.

En canvi, Xavier de Maistre, que voltà tant, que pogué parpadejar davant de tants horitzons, no arribà a fer-se cèlebre fins que visqué sol amb els mobles, que considerava tan seus i que li ajudaren a bastir l'obra monumental *Viatge al voltant de la meva cambra*.



## Barcelona i l'Exposició gran

**E**l Segle XIX que fou el segle del vapor i de l'electricitat va ésser també el segle de les exposicions. En la centúria passada se'n varen celebrar-se no res menys que setanta sis d'importants, de les quals quinze corresponen a la seva primera meitat i les restants a la segona.

Es molt difícil formar-se una idea del formidable esforç que exigeix la preparació d'una exposició i la serie de dificultats que s'han de vèncer per a que l'èxit coroní l'empresa. Això explica que així com algunes constitueixen triomfs esciatants, d'altres varen ésser enormes fracassos.

En les Exposicions tot han d'ésser acerts; acert en la determinació del moment per a celebrar-les; acert en la elecció de l'emplaçament; acert en el plan; acert en l'organització; acert en l'aspecte financer; acert en els homes encarregats de dur-les a terme. Una sola equivocació, un sol desacert origina el total fracàs.

I és que hi ha poques obres tan complexes com la d'una Exposició.

La que Barcelona prepara ha necessitat abans de tot transformar tota una muntanya per a convertir-la en setge del certàmen. Són avui molt pocs els barcelonins que no coneixen la muntanya de Montjuich. L'any 1914 a l'iniciar-se els treballs eren en canvi molt pocs els que tenien idea de que a pocs minuts de les grans artèries de la ciutat existia un indret de meravellosos panorames.

El Parc de l'Exposició ocupa una superfície de 200 hectàrees. De les Exposicions que el món ha celebrat fins ara sols n'hi ha quatre que compregueren un recinte més gran:

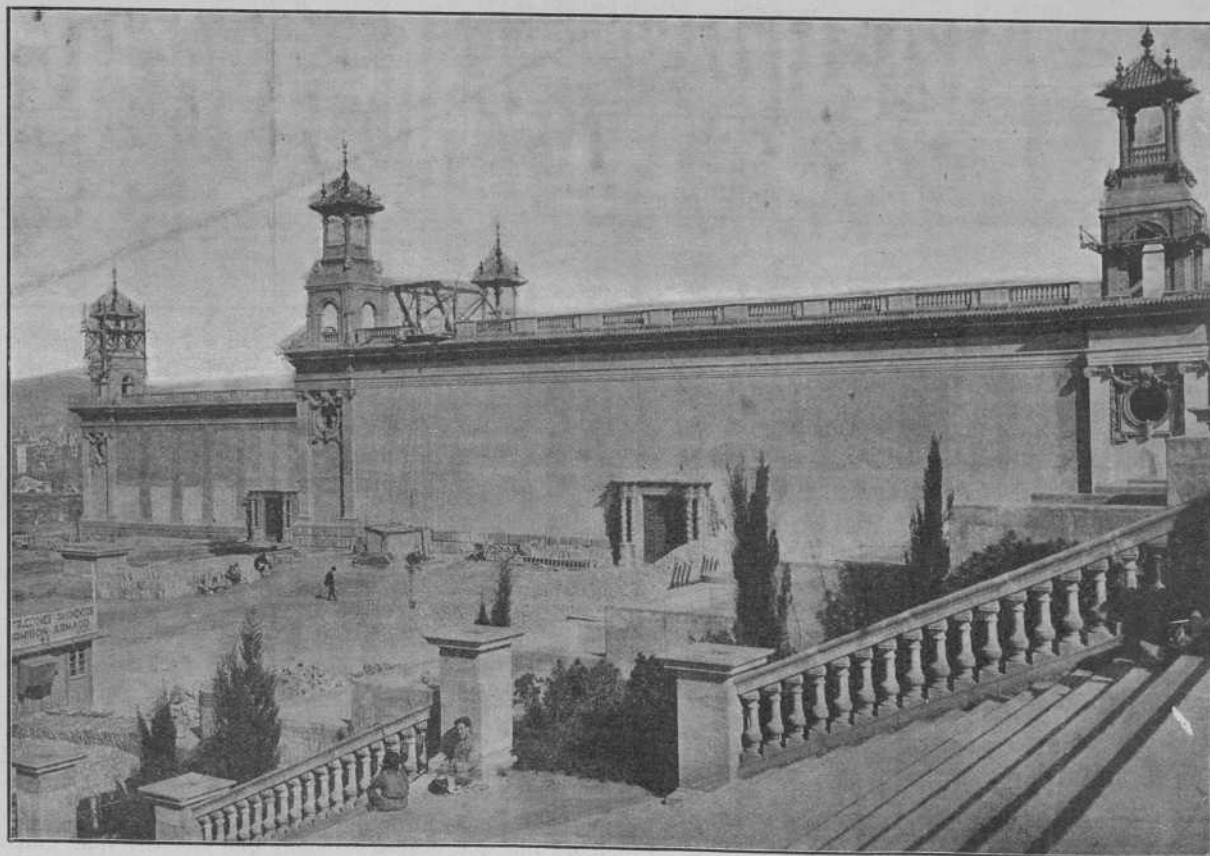
la de Chicago de 1893, 2.740,000 metres quadrats; la de París en 1900, 2.237,724; la de Sant Lluís de 1904, 5.118,100 i la de San Francisco de 1915, 2.530,000. Aquesta dada és per si sola prou eloqüent per a permetre jutjar la magnitud de l'empresa que es projecta. S'ha de tenir així mateix en compte que aqueixes 200 hectàrees no són de terreny pla com el de les altres exposicions sinó que és desigual i muntanyós.

La futura Exposició tindrà, com se sap, un doble caràcter: nacional general o sia de tota mena de productes i internacional únicament en alguns aspectes, que encara que no estiguin definitivament determinats podria molt ben ésser que fossin els referents als invents i avenços de la mecànica en els darrers 25 anys i de manera especial de l'electricitat i de les seves aplicacions.

Si interessant ha d'ésser baix aquest aspecte l'Exposició futura, la Secció nacional constituirà segurament una veritable revelació. La guerra que tantes ensenyances ha deixat, n'oferí una insospitada als espanyols: la del seu consum en els moments en que la gran tragèdia europea no li permetia comptar amb els productes de l'estranger.

Doncs bé, aquesta ensenyança haurà de tenir una expressió plàstica en el futur certàmen, amb lo qual s'aconseguirà desvetllar una fe salvadora en nosaltres mateixos, que ens comunicarà l'estímul necessari per a consolidar els progressos assolits per la nostra producció.

Una Exposició no és ni pot ésser un negoci: pretendre liquidar-la amb guanys és absurd. L'Exposició és una llavor que es sembla per a que els habitants de la ciutat en recullin el fruit. Exemple: l'Exposició de Viena de 1875 tingué un dèficit de 48.000,000; la de París del 78 de 29.000,000;



Explanada de l'escalinata monumental que posa en comunicació els dos Palaus de l'Exposició del Moble

la de Barcelona del 1888 de més de 8.000,000; la de Chicago de 1893 de 47.000,000; la de Brusel·les de 1910 de 1.000,000 i la de Gant de 1913 d'aprop de 5.000,000.

Per a donar una idea del benifet que a la ciutat reporta una exposició citarem algunes dades.

Durant l'Exposició de París de 1900 el Metropolità transportà a l'Exposició a 10.000,000 de persones; la Companyia General d'Omnibus 90.000,000; els tramvies 6.000,000; els ingressos dels espectacles públics varen augmentar un 70 per cent respecte als de l'any anterior: 42 milions de francs.

Els viatgers hostatjats en els hotels de París durant l'Exposició foren 1.582,813. Doncs bé, prescindint dels que varen allotjar-se en cases particulars per referir-nos solament a aquells, si suposem que cada viatger feu una estada solament de cinc dies a París, tindriem un total de 7.914,065 d'estades. Fixant en 100 francs la despesa diària d'hotel, espectacles, cotxes, Exposició i compres, els visitants varen deixar a París la quantiosa suma de 791.000,000 francs.

L'Exposició de Barcelona de 1888 fou visitada per 1.244,926 persones. Suposem que la futura reuneixi 4.000,000 de visitants dels quals sien forasters 250.000.

Aplicant un càlcul igual a l'anterior resultarà que els 250.000 forasters donaran un total de 1.250,000 estades que representen 125.000,000 de pessetes per a la ciutat, el dia en que es clogui l'Exposició. Els benifets derivats de l'augment de la població (el de l'Exposició del 88 fou de 25 i 28 per cent); de les edificacions, de les reformes urbanes; dels mitjans de transport; de la creació de grans empreses, etcètera, etc., seran de més a més. ¿Hi ha algú que s'atreveixi a calcular els centenars de milions que tot això representa?—X

## A un moble antic

De ma cambra en un recó  
reposa un arca adorable  
com un record venerable  
heretat de l'antigó,  
ella entona una cançó  
de ritornel·lo agradable  
i és son viure més amable  
amarat de ranciô.

Oh, l'encis del moble antic  
que és per a mi un bon amic  
que'm reconta històries belles,  
l'ungeix dels segles la pols  
amb un vel que fa més dolç  
el so de ses cantarelles...

FRANCESC OLIVES

En aquesta taula de treball hi he llegit tot ço que els grans homes han dit de bò i en ella hi he escrit tot el que considero un bé per a l'humanitat que segueix el mal.

LLEÓ TOLSTOV



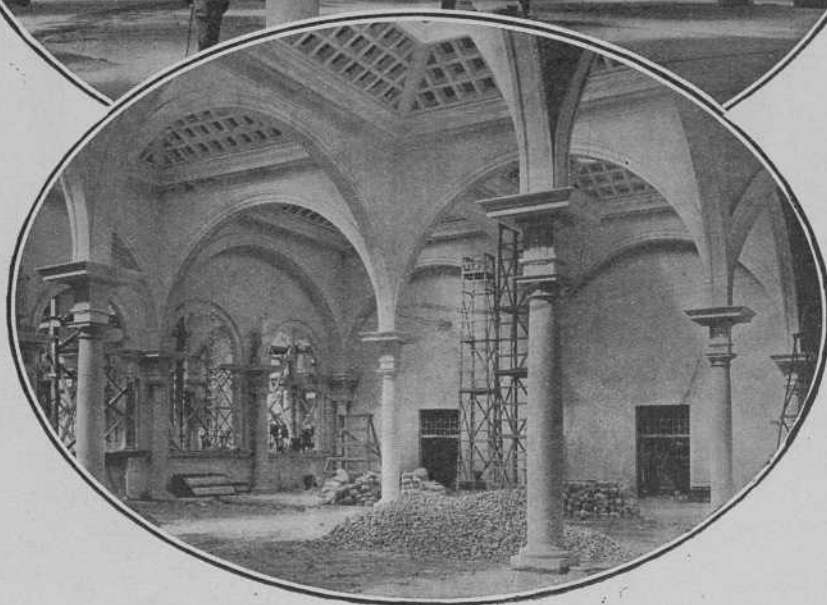
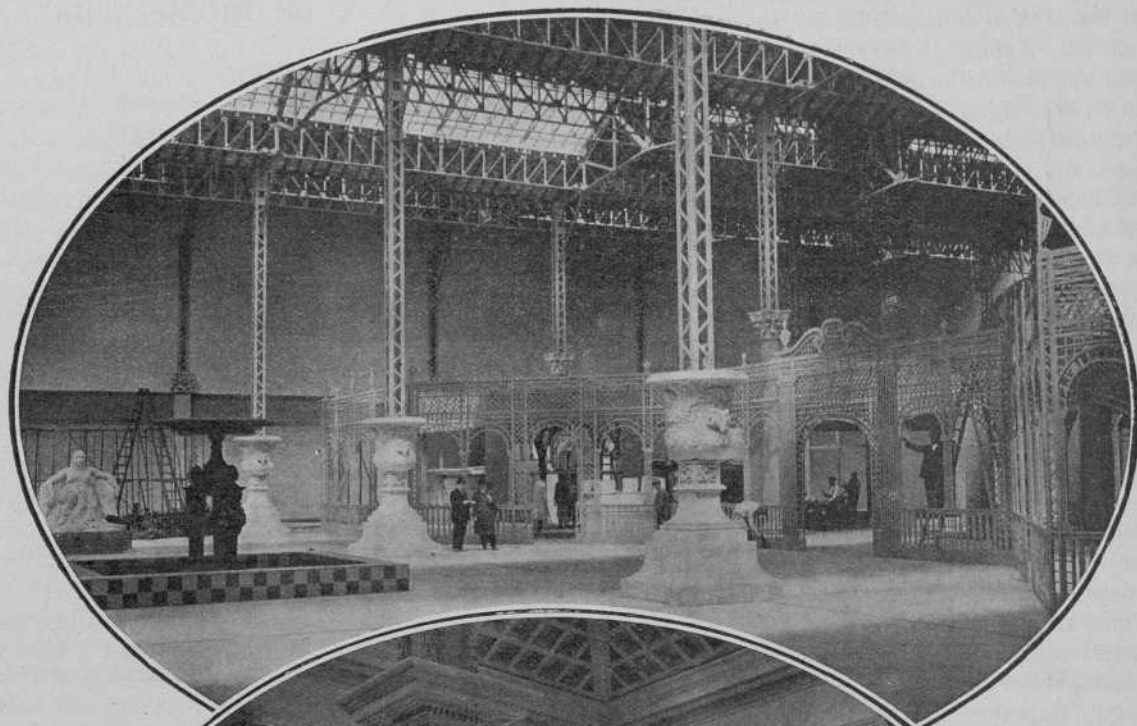
Vina a casa, vina i no dubtis; no hi pa ni *samovar*, però hi ha un bon llit que és lo millor que es pot trobar després de deu *verstes* de camí.

FEDOR DOSTOIEUSKI



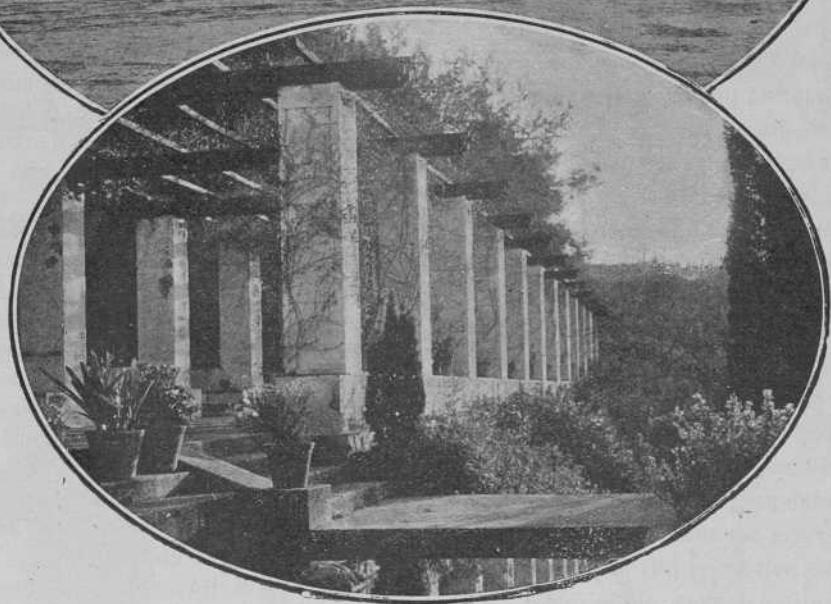
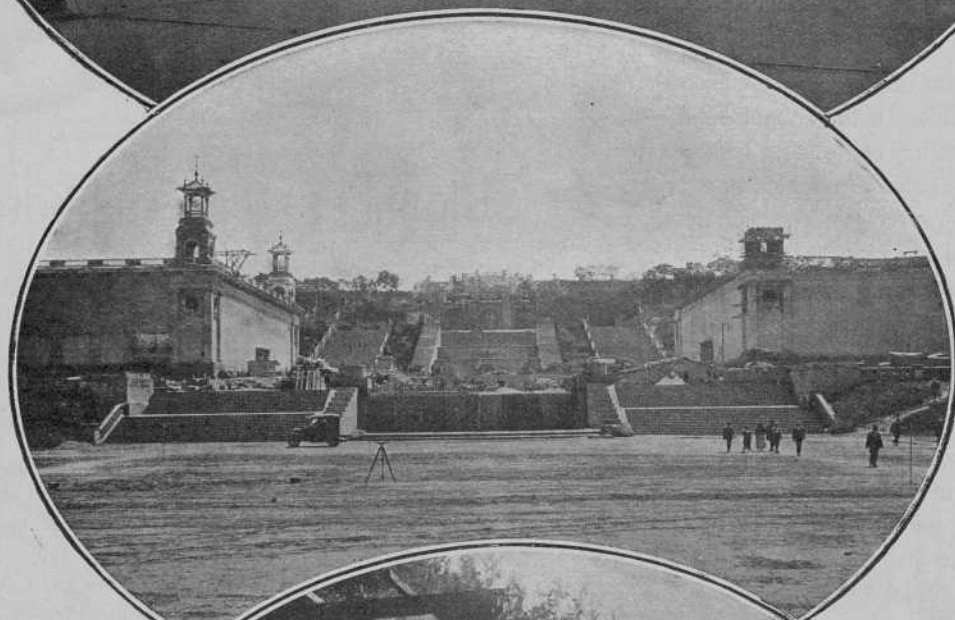
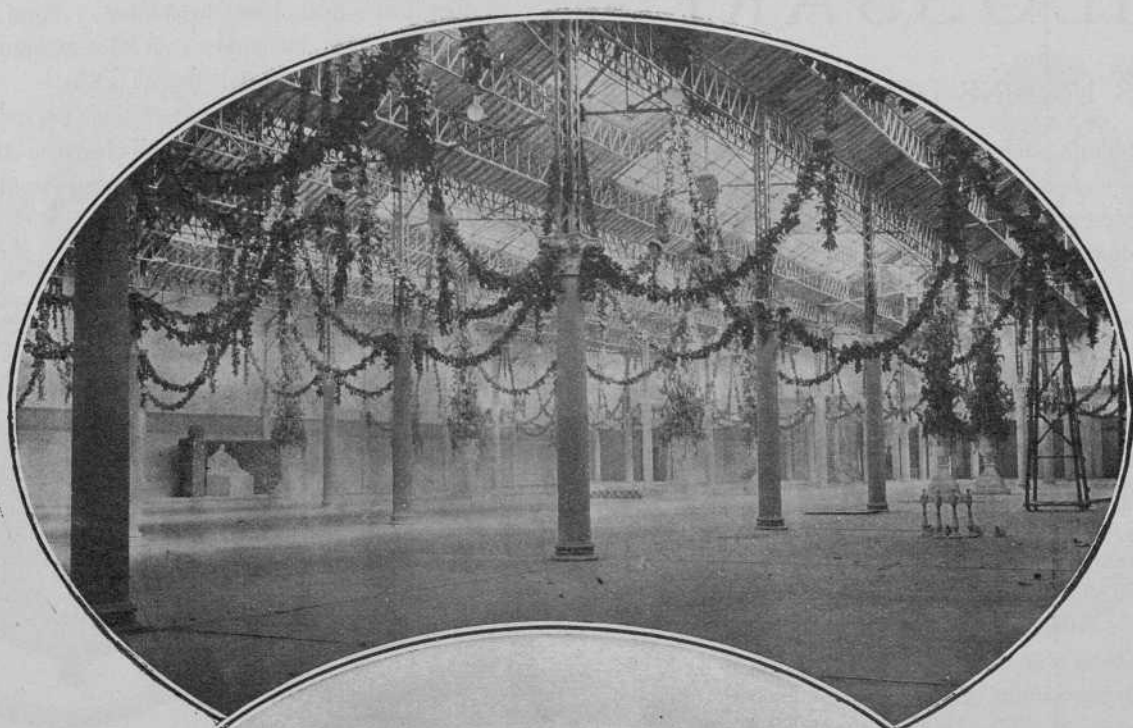
Un bell indret del Parc de Montjuich





I Construcció del gran Hall central de Palau d'Art Modern, destinat a sala de tè. II—Una de les sales del nou Palau Industrial, destinada a les instal·lacions de tècnica del moble. III—Hall del Palau Industrial que serà inaugurat en ocasió de l'Exposició del Moble





I—Interior del Palau d'Art Modera on hi hauran instal·lades cent habitacions modernes completes. II—Obres de construcció de l'escalinata monumental que quedarà compresa en el recinte de l'Exposició del Moble i en la qual tindran lloc grans festivals. III—«Perjola» del Parc Laribal

## :-: GLOSSARI :-:

## ELS JARDINS DE MONTJUICH

Un jardí, ademés d'una de les coses més hermoses, és una de les coses més interessants. És més interessant que una conferència, que tot un nucli de conferències i que el mateix conferenciant. És més interessant que un ateneïsta, que una penya d'ateneïstes i que l'Ateneu mateix, amb tot el seu magatzem de saviduria a deu pessetes mensuals.

Nosaltres, més que En Shopenhauer, ens estimem En Lenôtre, el jardiner del segle XVIII. I la gent, la majoria de la gent, també. Shopenhauer, avui com avui, no fa feliç a ningú.—És difícil assegurar que mai hagi fet feliç a algú, però és allò: hi han manies.—En canvi, la gent humil de París que treballa sis dies a la setmana, quan arriba el setèim, que és el diumenge, se'n va a veure els jardins de Versalles—que, com tots els jardins de l'Estat, estan en mal estat,—traçats per Lenôtre en el segle XVIII. I aquella gent humil i senzilla, quan torna a casa, a la casa fosca i humida, hi porta un raquet de llum, i un xic d'aire blau, i una olor de flors, i una visió d'arbres i d'aigües de debó.

La bondat dels jardins és la bondat més bona que hi ha. Paraula. Es cometen crims a les cambres d'hotel, al tren, en plena carretera i, a vegades, en ple carrer. Però mai se comet un crim en un jardí. Potser, alguna vegada, en un parc públic, hi ha hagut un suïcidi. Però ha sigut un romàntic suïcidi per amor. I sempre, o gairebé sempre, ha sigut una dona la que ha buscat l'escenari florit del jardí públic per a acabar la seva vida. I això, aquesta preferència, sempre és una demostració de bon gust.

També ha passat moltes vegades que el suïcida enamorat dels jardins, en ésser al jardí, i preparar el revòlver, metzina, navaja o altra mena d'arma suprimitòria, ha vist el jardí tan bonic, tan verd, tan florit, tan ple de cants de ocell, que ha pensat: «Bah, bah, tornem-se'n a casa. La vida, encara que hi hagin penes i treballs, mentre tingui jardins serà una cosa bona.»

Als jardins s'hi veu tot lo de bo que hi ha al món: criatures que juguen i canten, enamorats que no juguen ni canten perquè no s'atreveixen, malalts que, per la gràcia del jardí, tornen a la vida, mares joves que porten els fills als braços com si hi portessin un ram de flors, algún soldat—que al jardí, com que està tranquil, fins fa bonic—que sembla de plom, algun jove que lle-

geix, algun vell que s'enyora, i flors i brolladors, i més flors, i més brolladors, i algun ànec de colors tan llampants com si estés pintat a l'oli, i arbres, i dalt dels arbres ocells.

En un jardí no es pot ésser mala persona, la veritat. Per això quan llegim en els diaris allò de la *ciudad jardín* pensem: Allà tota la gent deu ésser gent de bé.

XARAU



## Lloances a un tamboret famós

Castelar, Salmerón, Galdós, Pi i Margall, Figueras, Altadill, Balaguer, *Pitarra*, Pardo Bazán, *Fornarina*, *Bombita*, Sarah Bernhardt, Peius Gener i molts altres passats al incògnit, tots, tots els que foren i són encara entre el món i per sobre de nosaltres, han aixecat al pinacle de la immortalitat aquest modest tamboret. Sí senyors; el tamboret del caseró de la Rambla que té una ESQUELLA alegre i franca i una *Campana* estrident, ha passat a la posteritat per haver sostingut la posterioritat de gent insigne.

Anques són anques mentre no suportin el pes d'un cor o d'un cervell; llavors, aquests dos membres pòtics es transformen en columnates de doble potencialitat. Qui té cames i cuixes camina, però qui a més d'això no té un quintà de pesquis o un cor d'arroba i mitja, no pot caminar mai vers la perpetuació de les seves anques.

Aquest tamboret també ha sofert l'ofensa de cossos comuns, de gent que entra a cà'n López per a demanar si tenen *En Saldoni i la Marguerida* i el *Llibre de Sant Siprià*; però el pacient tamboret només grinyola una mica i calla, perquè sap que aquesta gent també es necessita per a formar els públics.

Si un jorn, mans bergantes raptessin aquest moble que és un destell de moltes vides sublimes, a cà'n López hi hauria plors. No hi veuríem tan sovint al sapat Rusiñol, perquè en veure que no hi havia el tamboret del recó, sortiria cap-cot i emocionat per a agafar el seu auto que fugiria bronzent per a deixar la pena endarrera.

El malhaurat Raventós ja li deia: «Tens potes com tots els mamífers, però jo seguiré invocant als déus perquè et donguin el do de la veu».

F. C.

ELS MOBLES QUE ES VEUEN A TOT ARREU

UN TANBURET



UNA CARIRA



UN RECLINATOR.



UN FLORERO



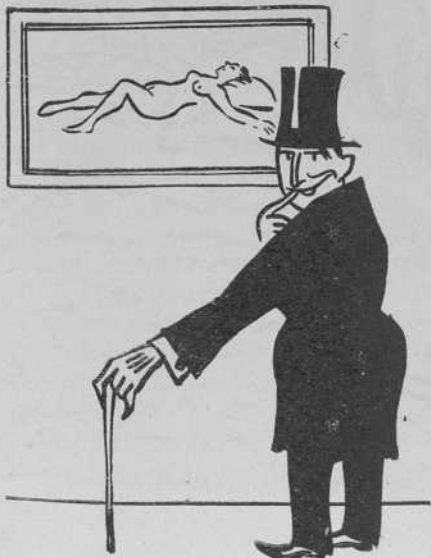
UN ARMARI



UNA CALAIXERA



UN SOFÀ



UNA CONSOLA



UN MOBLE AUXILIAR





## El parc d'ahir

Aquest parc de Montjuich, ple de pianets de manubri, de petits restaurants humils, on es balla i es beu i es besa, i fins, a vegades, s'hi menja, com als petits restaurants de Saint Cloud i Charenton, a París, com als petits restaurants de la Vall, a Buda!

Abans, era ahir i sembla que hagin passat tants anys!, aquest parc no era lo que és avui. Hi havien unes barraques amb encanyissats, vi negre, fregiduries apestants. Hi havien uns rosers, uns xiprers, cercats per unes pedres i uns filferros. Hi havia una musica canalla de manubris.

Avui el parc de Montjuich és un parc deliciós com un deliciós cromó d'En Rusiñol. Sembla que una de les pintures d'En Rusiñol hagi cobrat vida. Heu's aquí la teoria d'Oscar Wilde, —*Intentions*— de que no és l'art qui còpia a la naturalesa, sinó la naturalesa que còpia a l'art. Avui hi anem en automòbil, quan hi anem.

Abans hi anàvem a peu. Ja us diré perquè:

Abans duiem un barret negre, suat, ample com el *toldo* d'uns «caballitus». Una xalina que volejava al vent com una bandera de insurgència espiritual—crèiem nosaltres—i que tapava pietosament la camisa que no ens podíem mudar cada dia, les butxaques plenes de llibres i papers—tota la nostra biblioteca—les sabates foradades, i els cabells llargs. Ah, i la pipa, una pipa que's tornava groga d'enyorança: enyorava el

tabac. Avui, de tot allò ja no ens queda més que la pipa: una pipa burgesa i conservadora que fuma quan vol.

Abans nosaltres feiem articles per un parell d'ous ferrats. Però ens va sortir un contrincant, un altre poeta decadent, que ens va treure la feina: els feia per un, per un ou.

Nosaltres llavors ens estranyàvem de no inspirar una gran passió novel·lesca. Una gran passió novel·lesca convé a un jove poeta decadent. Sempre té excusa per a seguir essent poeta i decadent: dues coses que no haurien d'ésser. A nosaltres, llavors, ens agradava l'absenta i la cocaïna, i unes quantes cursileries més.

No en facin cas: era la debilitat. Van sempre mal alimentats els poetes decadents!

Abans de que es fes de dia abandonàvem la nostra taula de despatx, que era de marbre i a la porta d'un cafè, i—potser an aquella hora, sols amb nosaltres mateixos—un xic desen-ganyats de la bohèmia, potser envejant un xic al *vil burgès* que passava despreciat al costat nostre, enfilàvem el Carrer Nou. Si teníem un grapadet de calderilla, que a vegades, moltes vegades, no el teníem, compràvem un llonguet, pernil o formatge a qualsevol *colmado*, i ens dirigíem a la muntanya. En arribar, saltàvem al parc. Ens assèiem al peu d'un arbre, en el lloc més amagat que trobàvem. Però a vegades el lloc amagat l'ocupava ja un altre poeta.

I ens adormíem dolçament.

An aquell parc hi mancava un rètol: «Assil nocturn de joves poetes dejunadors i decadents». Si en queden, on deuen anar a dormir ara els «dejunadors»? LLUÍS CAPDEVILA



—Es una llàstima que tu no hi entris a l'Exposició del Moble, creu-me!



## El que serà l'Exposició del Moble

L'Exposició del Moble és una anticipació d'aquell gran certàmen universal que haurà de coronar en son dia la gran obra del Parc de Montjuich.

S'ha volgut que amb la manifestació d'una determinada branca de l'art i de l'indústria es dongués a conèixer a tot el món el que és realment Barcelona, el que podrà ésser una Exposició de més gran volada i el que som i representem en relació a aquest aspecte de l'art aplicat que tan formidables avenços està obtenint a l'estranger.

Hi haurà en aquesta Exposició una secció anomenada Retrospectiva que tindrà per objecte posar de manifest el valor del nostre patrimoni artístic en matèria de mobles i de decoració d'interiors. Catorze habitacions disposades en ordre cronològic contindran valiosíssims mobiliaris autèntics de les èpoques compreses des dels últims temps de l'art gòtic fins als romàntics dies del període isabelí. Amb el concurs dels més eminents col·leccionistes, dels museus, i de les entitats d'artistes d'aquí i de Madrid, s'ha recopilat un veritable tresor que serà exposat al públic en el marc adequat d'unes parets, reproducció fidel de les habitacions més característiques dels temps llurs.

En una altra sala hi haurà una col·lecció curiosíssima d'habitacions pròpies per a la casa de l'obrer. Els organitzadors han volgut estimular la creació dels mitjans necessaris per a que les famílies de pocs diners puguin tenir la casa embellida. Per això han convocat un concurs al qual prenen part aquestes habitacions. L'industrial o artista que presenti en elles el mobiliari i la decoració de l'habitació amb més bon gust i a menys preu de cost s'endurà el premi.

Després hi haurà una altra sala dedicada especialment a les diverses qüestions tècniques de l'indústria del moble. Diferents especialistes i institucions de cultura, entre elles algunes de la Mancomunitat, s'han cuidat de la realització d'aquesta sala. D'una manera clara i senzilla, per mitjà de gràfics, de models, de maquetes, de fotografies, d'estadístiques, etc., seran exhibits al públic en aquesta secció totes les qüestions relatives al comerç del moble, a la tècnica de construcció, a la producció i transformació de les primeres matèries, a l'organització de tallers, i a tot allò, en fi, que pot ésser un guiatge i una orientació per a l'obrer, per al patró i àdhuc per a l'artista que es dediqui a aquestes activitats.

La part industrial donarà prova plena de la potencialitat i del bon gust de les cases nacionals i de les estrangeres. Lo selecte i granat d'aquí i de tot Europa hi estarà esplèndidament representat. Els mobles especialitzats, com ara els d'oficina, els d'hotel, els d'escola, tindran instal·lacions especials, així com la producció industrial per sèrie. Les habitacions modernes completes seran presentades al públic en con-

dicions de visualitat notables. Uns departaments de dimensions anàlogues a les d'una habitació particular usual, contindran aquestes instal·lacions en les quals l'expositor no sols hi exhibirà els mobles sinó que hi haurà d'instal·lar tota la decoració interior, des del domàs o el paper de la paret fins a la làmpara i la catifa. Aquestes habitacions tindran llum natural o artificial en el seu interior, en tant que l'espectador la presencià des d'un corredor fosc. No cal dir l'efecte i el relleu que el bon gust de l'instal·lador podrà adquirir així davant del públic.

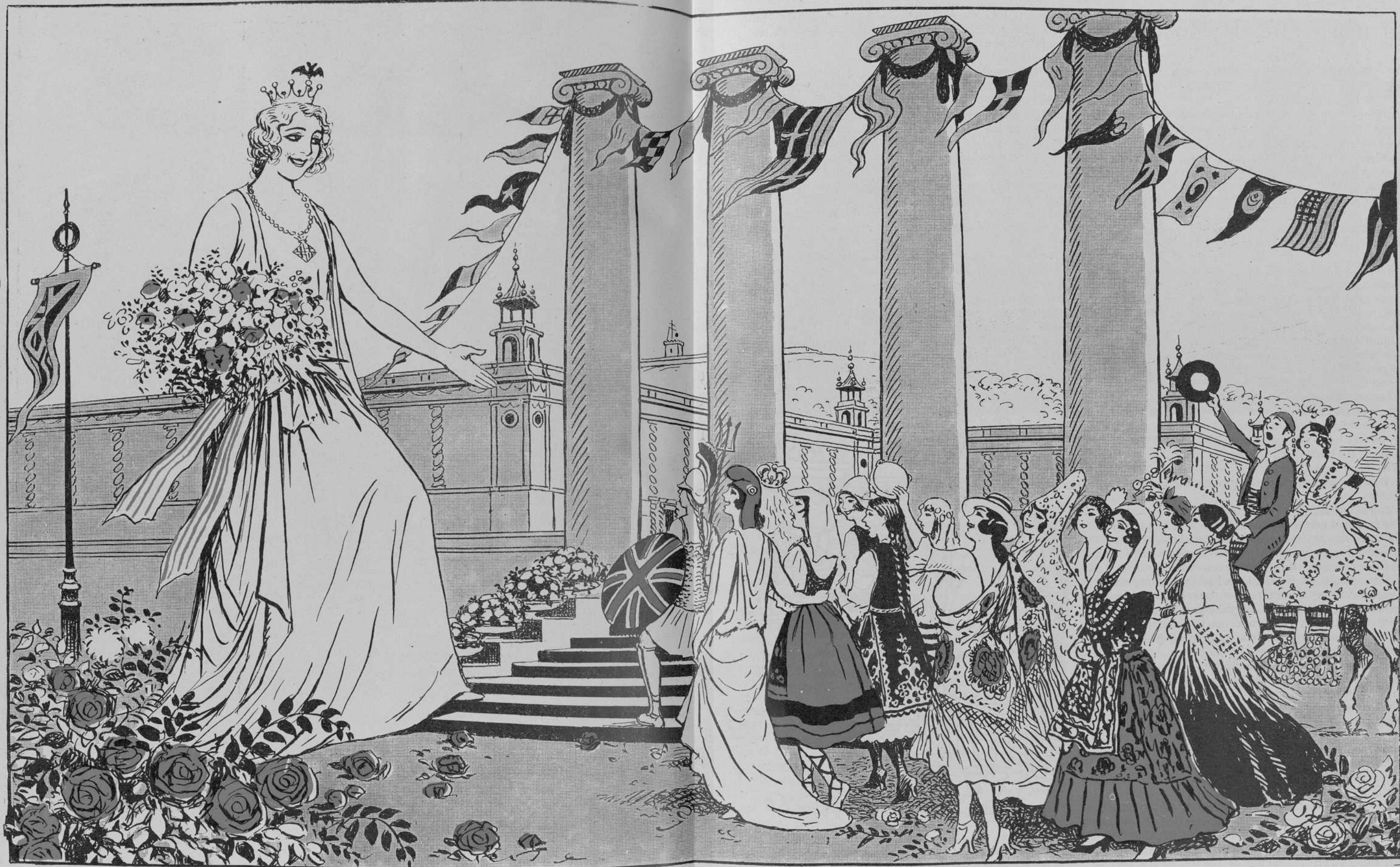
Cal fer menció especial de la Sala francesa. França s'ha llençat de ple i amb entusiasme a aquesta Exposició. A París s'ha constituït un comitè organitzador patrocinat per l'Estat, i ha conseguit la concurrència de tots els industrials moblistes més importants del país, així com dels artistes decoradors i projectistes, que avui propugnen amb tant dalit per a la creació dels nous estils. Les instal·lacions franceses ocuparan un espai de tres mil metres quadrats.

El Comitè ha organitzat ademés una sèrie de grans festivals que sens dubte aportaran a l'Exposició grans contingents de públic i constituïran la nota més important de les diversions de la nostra ciutat en aquesta Primavera. Entre aquestes festes podem anunciar especialment les revetlles de Sant Joan i de Sant Pere. Es tracta realment de fer quelcom extraordinari, en esplendor i originalitat. La carrera d'automòbils, la batalla de flors, els espectacles Duncan, l'exhibició de taules parades, el concurs de flors tallades i els de mobles de joguina, alternaran amb altres grans festivals. Entre aquests hi ha projectat també dos dijous dedicats a la mainada, una cavalcada nocturna organitzada pels mercats, i un gran concert de tots els orfeons de Catalunya que sumaran uns quatre mil executants.

Per l'extensió enorme d'aquesta Exposició (més de trenta mil metres quadrats i de sis centes instal·lacions) i sobre tot per la qualitat notabilíssima de les instal·lacions, aquest certàmen serà una de les manifestacions més considerables de les que s'han fet a Barcelona de molts anys ençà. Bo és que ho celebrem. La nostra ciutat assetjada per tantes calamitats es mereix aquests moments d'elevació espiritual i d'enfortiment.







EL GEST MÉS HERMÓS DE BARCELONA

—Entreu, que aquí es a casa vostra.

Dibuix de R. Opišo



## El nou teatre de Montjuich

**A** Montjuich s'hi fa una exposició, se n'hi fa una i se n'hi faran moltes més fins arribar a la grossa, si no hi ha cap desgràcia.

A Montjuich hi ha brolladors, hi ha rosaleta, hi ha bonics passeigs, caminets amagats i deliciosos, Estadi i Teatre. Quasi estem per dir que hi ha de tot.

A nosaltres, tot lo de Montjuich, menys el castell, ens interessa. A la ex típica muntanya, hi veiem aquella futura Barcelona que no veuran segurament aquests nostres ulls.

Però lo que més ens interessa és el teatre. El teatre que poc a poc, és clar, s'està construint a Montjuich ens ha fet somniar un grapat de vegades, i perdoni el llegidor aquesta costum que avui vé a ésser la costum més dolenta que hom pugui tindre.

El teatre de Montjuich és un teatre completament nou per a nosaltres. No és pas el teatre de les quatre parets, tancat com una gàbia o com un embotellador del fum. No és pas tampoc, aquell teatre de la naturalesa, de les quatre fustes, de les cadires de voga, de la pols i del vent. El teatre de Montjuich no és res d'això. És un bell record, i quasi podríem dir un homenatge, an aquells homes que, havent viscut en edats pretèrites, deixaren darrera d'ells una estela que ben segur no s'esborrarà mai més.

El teatre, que al indret del Parc de Montjuich s'està construint, és un teatre grec.

Nosaltres no som erudits. Potser el teatre grec de Montjuich, no serà tot lo grec que hauria d'ésser, però podem dir com aquell: del modo que avui estan les coses...

Ve't aquí, doncs, com aquest modest teatre grec que Barcelona posseirà, podria ésser el camí que ens conduís al nou teatre.

Per nou teatre, s'hi entenen moltes coses; cadascú predica la modalitat que li sembla millor i, n'hi han, que sense predicar-ne cap van fent. Aquests en definitiva, bé o malament, són els que orienten al teatre. Això d'orientar és un dir, perquè de vegades succeeix al revés.

Encara que dit en to de broma i qui sap si volguent fer un xisto, dies enrera hom deia que el teatre havia esdevingut comunista. I per què no? Si no ben bé comunista, quan menys col·lectivista. Aquesta transformació no té res d'extraordinària tenint en compte que en tots els ordres hi ha la mateixa tendència.

L'espectacle compost d'una acció i una contemplació poc a poc es va acabant. De mica en mica, el poble va reconquerint els seus drets.

Però és que ara aquests drets no els exerceix d'una manera extremadament xorca? És que per cas en directors i dirigits no s'hi veu una palesa inconsciència? Ben cert que sí.

Perquè, al nostre entendre, no tan sols s'han de reposar aquelles belles tragèdies, aquelles comèdies deliciosos que formen el monument del teatre grec clàssic. És clar que ara pensem, per exemple, *Els Ocells* d'Aristòfanes, fora una joia veure-la representada en el teatre de la ciutat. Però és que ja no és pas això lo que cal fer, sinó quelcom nou, ben nou.

La resposta no és pas gaire fàcil. I si diguessim grans manifestacions d'art? És clar que de bon entuvi pot semblar una resposta força inconcreta. Però no ho és tant com sembla. A la República Russa dels Soviets, malgrat i el desordre que

a tot hora se'ls hi retreu, el teatre no ha esdevingut pas altra cosa. El públic, prenent part activa en l'acció de l'obra, no tan sols va al teatre a cercar-hi un esplai, sinó a exercitar, més que tot, el seu esperit.

I an aquí, aquestes manifestacions d'art de que parlem, creiem que resultarien grandioses de debó. Aquí tenim als orfeons, indubtablement un gran contingent d'aquest públic de que parlem. Aquí les escoles, per les que fora un eficaç mitjà d'ensenyança. I aquí, en fi, tota aquesta sèrie d'entitats que avui porten una vida de caragol que podrien esdevindre en un factor imprescindible.

I no creiem pas que els actors, els comedians de professió, hi sortissin perdent. Al contrari. Qui més qui menys, per la raó vida, es veu obligat a conrear el més ridícul dels histrionismes, mentre que llavors, que el teatre fora art, art veritable, podien lluir el títol d'artista que avui moltes vegades no els escau.

Però tot això no creiem que sigui possible an el teatre de les quatre parets, ni en el de l'entarimat i les cadires de voga. Cal tornar an el teatre, que sense deixar d'ésser teatre, no estigui tan allunyat de la natura.

Cal esperar. Cal esperar que el període revolucionari en tots els ordres que estem travessant, acabi. Qui sap si al final, com un nou sol, hi trobarem l'art, el teatre que ara desortadament ens manca i que inútilment cerquem.

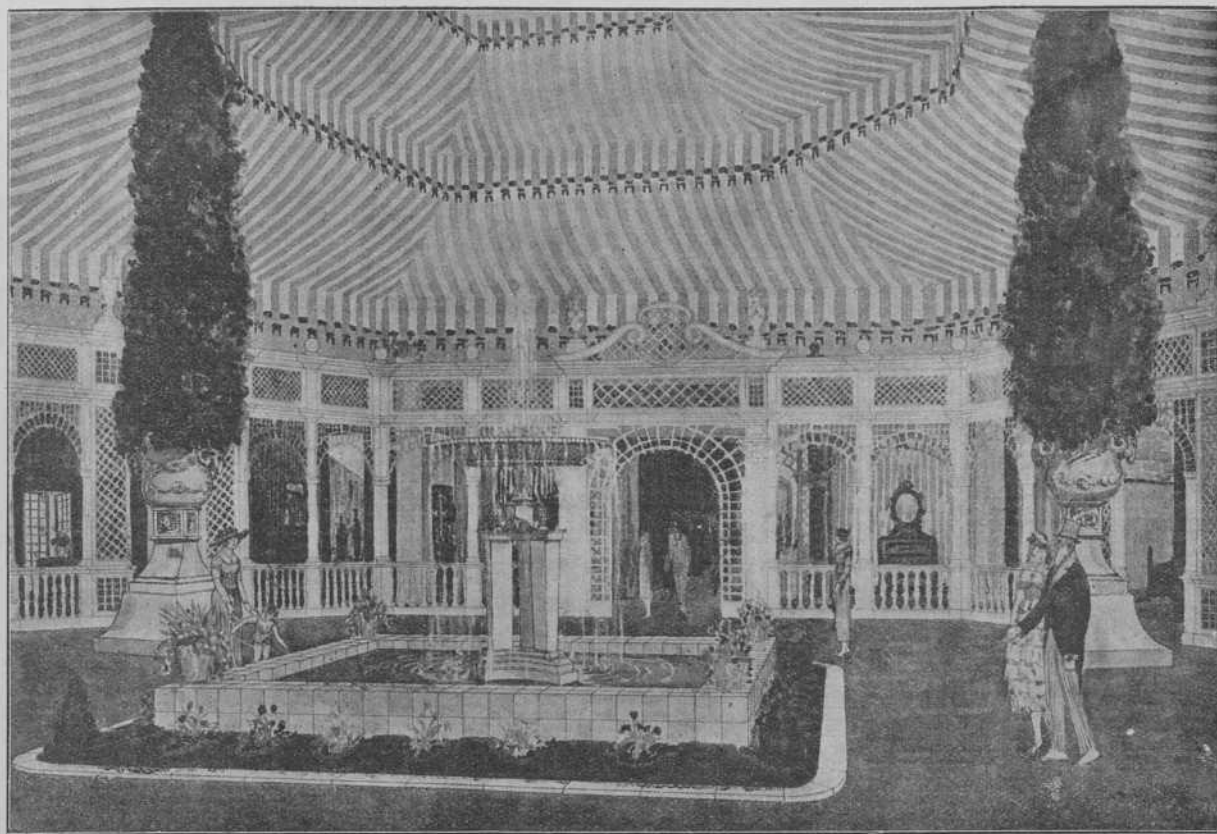
J. NAVARRO COSTABELLA



TRAGEDIES DOMÈSTIQUES

—Ai, reina santíssima! Què has fet, desgraciada!

—No s'amoini, senyora. Enterrarem els trossos i d'aquí un parell d'anys direm que és ceràmica antiga.



Projecte de la decoració del Hall central del Palau d'Art Modern

## El moble humil

**E**l Comitè Executiu de l'*Exposició Internacional del Moble i Decoració de Interiors*, ha tingut una bona pensada en incloure en la gran manifestació artística-industrial que s'apropa, la decoració i moblatge de la caseta humil.

Fins ara les exposicions generals i industrials es pot dir que's feien només per als rics; amb la modesta classe mitja i amb la gran família obrera, ningú hi pensava; com que poden donar tan poca ganància als grans industrials!

Per això, l'*Exposició del Moble*, se'ns és acabat de fer simpàtica: el moble del petit empleat, del senzill artífex i del jornalier tindran en ella el seu lloc d'honor. En aquest temps que es parla tant de cases a bon preu, que cada dia naixen noves agrupacions i societats disposades a fer-ne, és de gran oportunitat, millor dit, de gran utilitat que surti qui estigui disposat a amoblar-les i decorar-les amb bon gust, donant-les-hi un aire d'alegria i benestar.

L'home condemnat a viure en una casota rònega, fosca, bruta, insuficient, per força té de tenir el cervell entenebrit; la llar per ell fundada, li cau al damunt i en fuig sempre que pot, per a anar a la taverna, al cafè, al centre polític on perd el temps, quasi sempre miserablement, i d'on en surt moltes vegades amb el cervell més entenebrit que quan hi havia entrat. En canvi el cap de casa que la troba espaiosa, polida i endressada, s'hi sent com el peix a l'aigua, li posa voluntat i procura per la seva banda embellir-la encara més, que si l'home fa la casa com diu la saviduria popular, també la

*casa fa l'home*, perquè aquest no es pot pas sotstreure al medi que l'envolta

La secció destinada a la *casa humil*, millor dit a la *casa obrera*, que obrers som tots quants vivim del nostre treball, serà segurament una de les més visitades; allí veurem fins a quin punt sia fàcil agermanar l'art del moble i de la decoració amb la màxima economia possible, per tal de posar a l'abast de tothom les comoditats domèstiques; aquelles petites comoditats a les quals tenen un dret indiscutible tots els homes que viuen en un país civilitzat i aporten el seu esforç personal al benestar comú.

Les arts sumptuàries prou les coneixem amb tota la riquesa llur; mes ens manca conèixer les arts casolanes que porten a l'esperit la tranquil·litat i el goig de viure, i fan menyspreuar l'extremat confort i la grandiositat de les vivendes senyorívoles.

Cases saludables a bon preu, mobles senzills, bonics i econòmics; aliments sans i abundosos, llibres instructius i estimulants; heu's aquí ço que necessitem aquells que havem vingut al món per a viure del treball. Amb tot ço que havem dit i una família manyaga i alegroia, no ens cal pas desitjar més.

Tan-de-bó que l'*Exposició del Moble* sigui l'inici de la regeneració de la vivenda obrera. Abaix els antres infectes, els trastos corcats i les miserables barraques que posen en el cor de l'home el caliu de la rancúnia. Casa nova i mobles nous, faran l'home nou, també.

C. ARBÓ

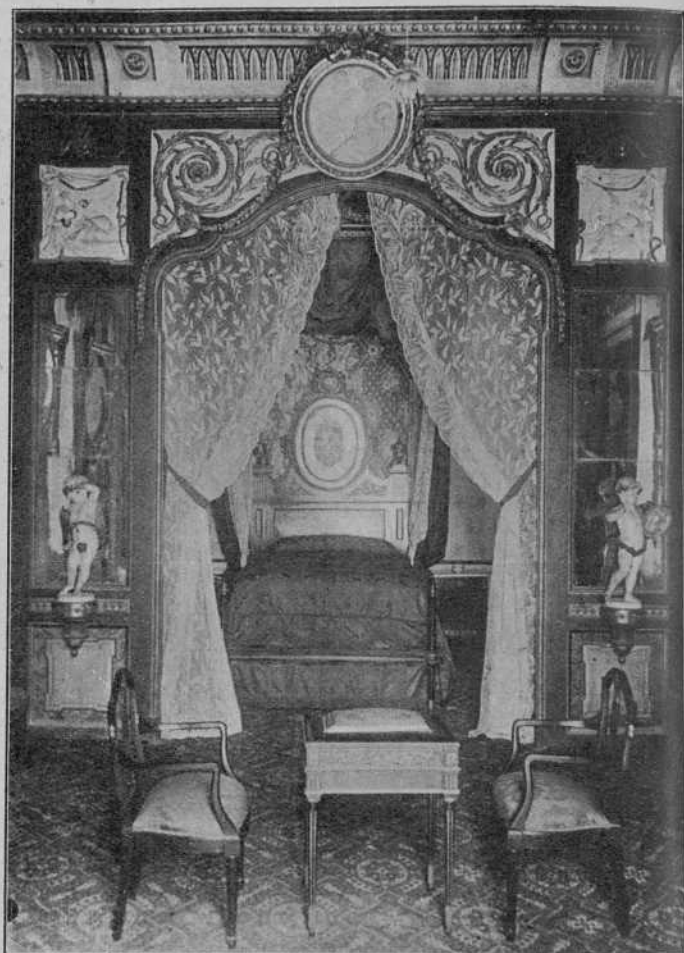




## L'ART D'EMBELLIR UNA CASA



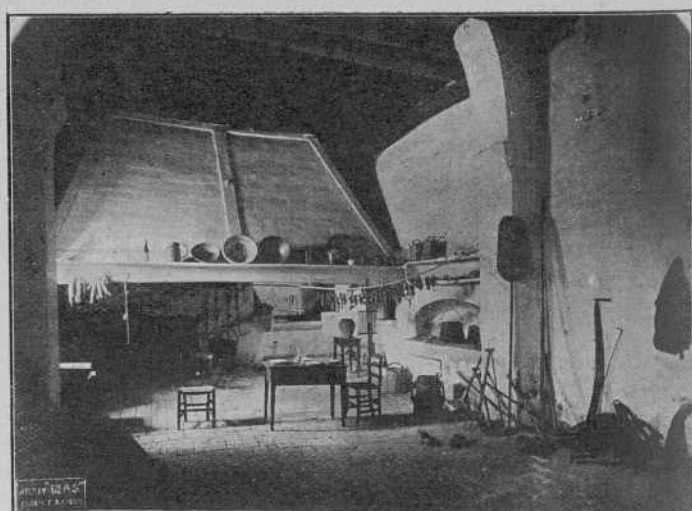
Un saló de la casa Vitallonga a Mallorca



Dormitori segle XVIII a la casa Cabanyes, de Vilanova

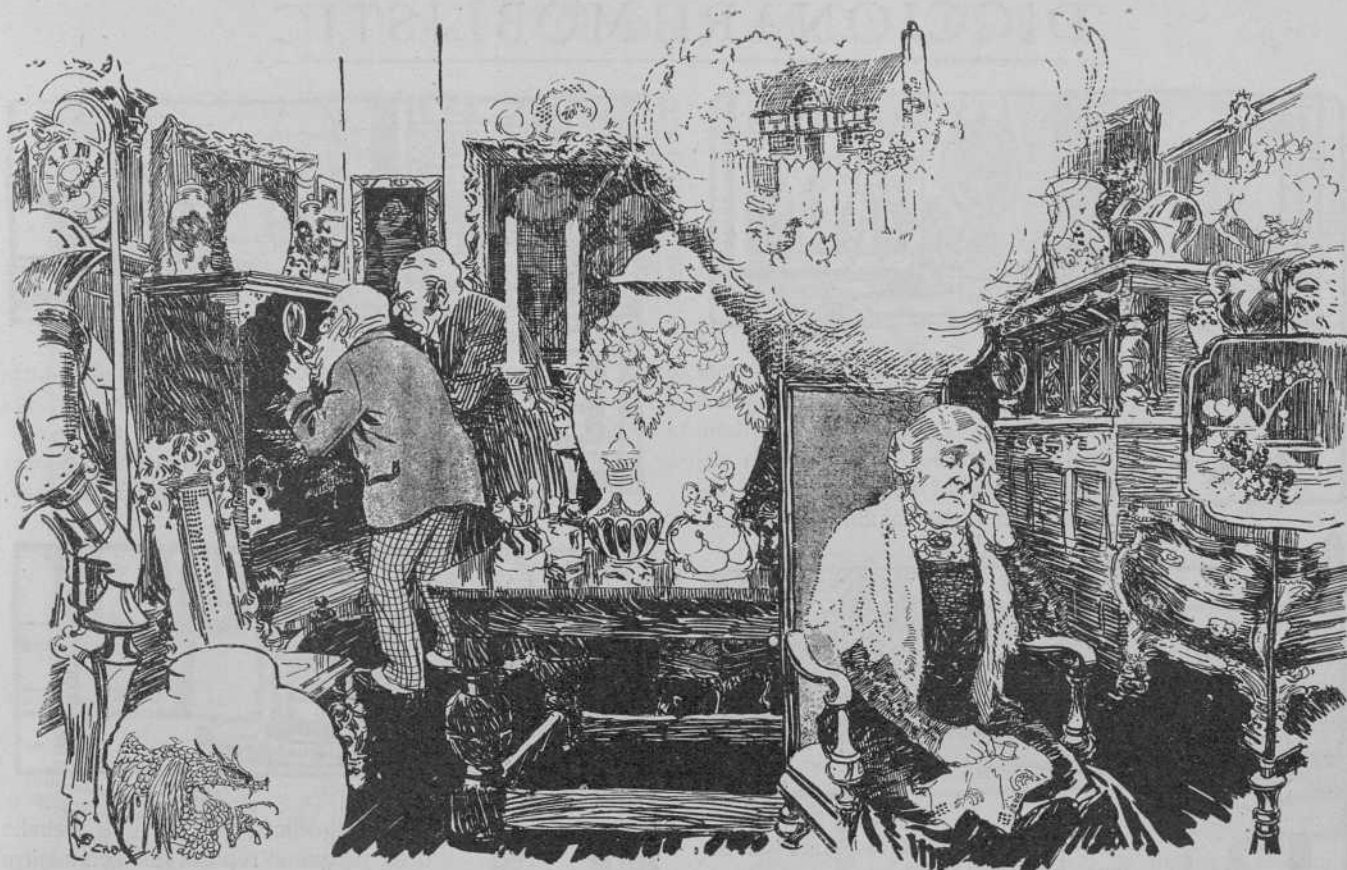


Un recó de cà'n Plandiura



La cuina del Castell de Vilasar de Dalt





TRAGÉDIES DOMÈSTIQUES

Tal com veu el marit l'embelliment de la casa, i tal com el veu l'esposa

## Trastos vells

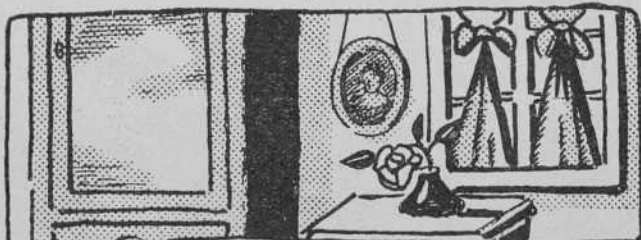
A l'*Exposició del Moble*  
 crec que hi estarien bé,  
 els trastos vells de la terra  
 que un jorn feren bon papè  
 La cadira sumptuosa  
 del rei En Martí l'*Humà*  
 fora la cosa primera  
 que jo aniria a cercar.  
 Després també hi posaria  
 aquell braser tan bonic  
 que als consellers escalfava,  
 i el desaren per antic,  
 El vell brollador que ens resta  
 del *Jardí del General*;  
 la lira de Mossèn Cinto,  
 el taulell de *La Puntual*.  
 La *conxa* que hi ha al «*Romea*»,  
 car ens vé de l'antigò;  
 d'aquell temps en que teníem  
 un teatre floridò.  
 L'orga del vell *Garibaldi*,  
 la batuta d'En Clavé,  
 la vara de l'alcaldia,  
 el bombo de l'Escudé.  
 El *Drac* que hi ha a Vilafranca,  
 la *Mulassa* i la *Patum*,  
 la última llumanera

que va servir per fer llum.  
 Del vell *Banc de Barcelona*  
 dues caixes de cabals;  
 un' *urna* de les que s'usen  
 per als jocs electorals.  
 Ui, ui, ui, si en trobaria  
 rumiant de trastos vells,  
 interessants, que mereixen  
 ben bé que es recordin d'ells!  
 El *jipi* de «*Don Lacandro*»  
 aquella *falç* d'En Cambó;  
 el barret d'ales, d'En *Peio*,  
 del gran *Pitarra*, el *paltó*,  
 i aquella acta memorable  
 de la *Solidaritat*,  
 que de rebregada i vella  
 és com un paper mullat.

FLOK



## DICCIONARI MOBLLISTIC



**A**

**ARMARI MIRALL.** Abans era la diferencial mobllistica entre les classes acomodades i les treballadores. Un armari de lluna plena segellava la transcendència casolana, però avui només l'adopten els llunàtics per a apreciar llur personalitat.



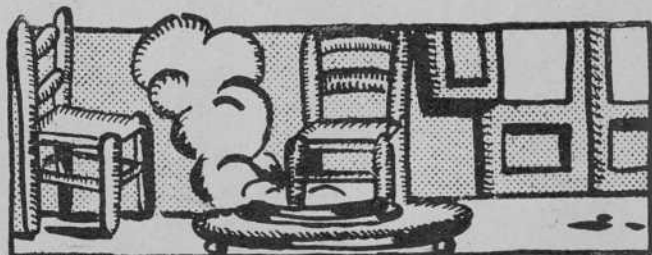
**B**

**BUFET.** Es moble molt classificador, i explotat per la gent que vol i no pot. S'hi guarda visiblement tot el que representa esplèndida estomacal, però mai s'ensenyen els rosegons per a fer sopes.



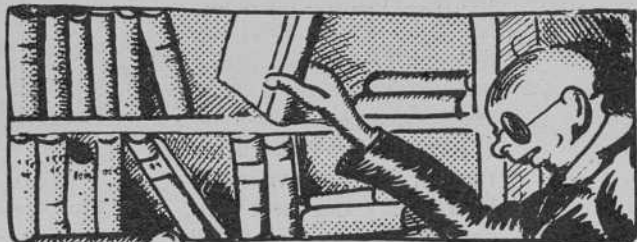
**B**

**BALANCI.** Moble mandrós. Amb un balanç, un barril de cervesa, un gat a la falda i una dona per alfombra, me proposo viure deu anys sense preocupar-me de res, ni dels meus vicis.



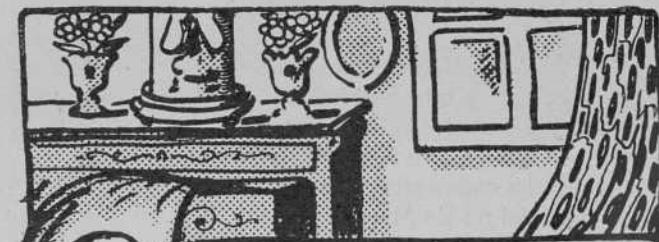
**C**

**CADIRA.** Significa repòs pel que treballa dret, perquè el reposat que seu mentre treballen per ell, no usa aquest quadrúpede; i el que compta pel que reposa, seu en un tamboret d'equilibrista.



**B**

**BIBLIOTECA.** Es indispensable pel bé d'una intel·ligència o d'un prestigi amb clientela i sense genialitat. Caixa per a guardar fortunes intel·lectuals, o ninxol de volums verges per a decorar vanitats.



**C**

**ALAIXERA.** Lleis epitalàmiques i molt catalanes exigien aquest present de bodes que devia fer la dona. Ara el que té aquest moble és perquè li vé d'herència o perquè és un antimodernista.



**B**

**BRESSOL.** El que no ha dormit, essent nia-rol, en aquest vaixell que'ns porta a la vida, acostuma menyspreuar la soca que l'ha parit i sols escolta precis familiars quan es tracta d'un enterrament.

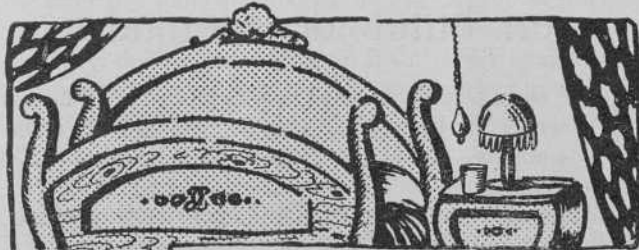


**E**

**SCRIPTORI.** En té el que paga i el que mana. Pel primer, és taula de tarifar o per a fer veure que es treballa. Pel segon, no és escriptori, ni res: és taula de martiri pel dependent numèric.



## DICIONARI MOBLISTIC



**LIT.** Es un mòble enaltit per tota la flor intel·lectual. L'altar, la tomba, el forjador de males passions i el Déu que consola i fa oblidar les penes dels que surten del llit per a tornar al llit.



**SOFÀ.** Hom fa una visita, el fan seure, i sempre és deia captivar, per aquest mòble que sembla que l'espera amb els braços oberts. Es el mòble dels sofistes. Es un mòble que si val, *s'ho fa valer*.



**ALETA.** Es la llar del desterrat, del que abandona tot el que vol dir repòs. Nom substituït pels «maletes» del *redondel*.



**AULA.** Altar on es venera la gastronomia, i catafalc per als que s'asseuen al seu voltant per a atipar-se de gana. Hi menja bé el que paga malament.



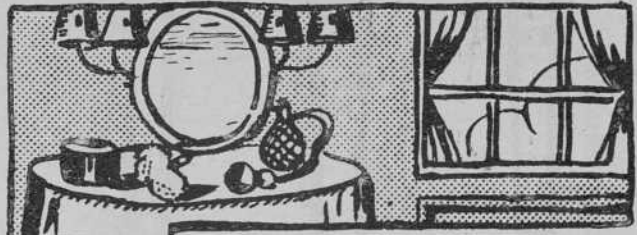
**PARAIGÜER.** Para l'aigua dels paraigües per a evitar aigüers, degotalls i la compra de serradures. Molt usat pels que practiquen la vida de llogater, de notari o de corredor. Es la credencial de la «gente bien» o del que vol ésser.



**AULETA.** Hi ha la de nit, la de cosir i la de tè. La primera representa la son, la segona el treball i la tercera l'esbarjo. Austeritat, activitat i barbateig.

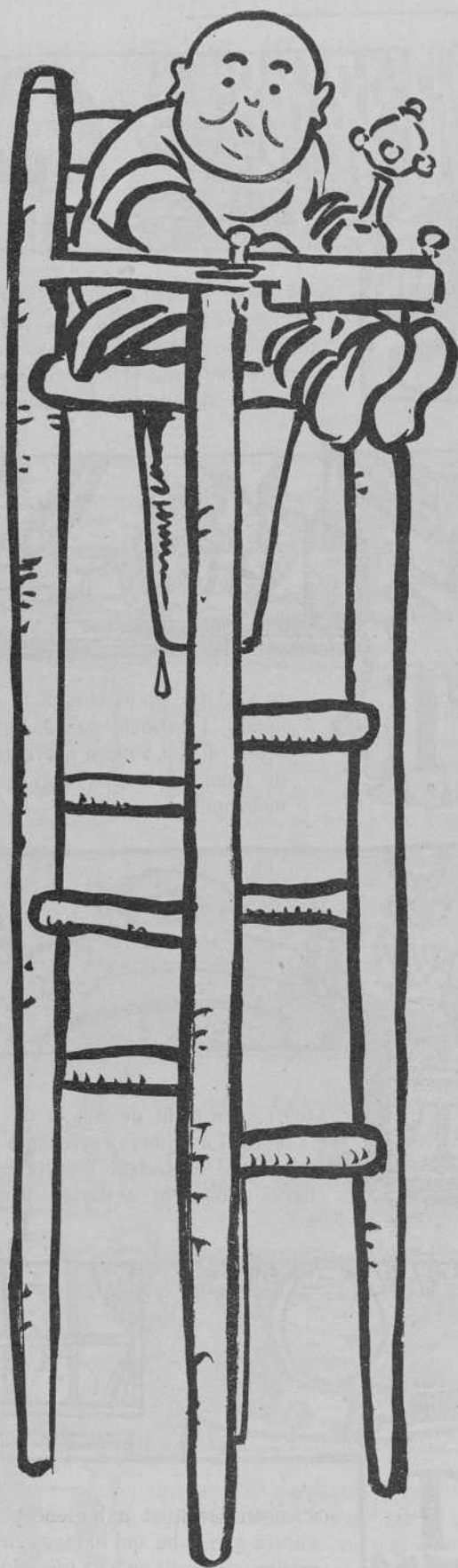


**SECRETER.** L'alcavot de la casa. Serva secrets ingenus com un rull de cabells rossos o papeletes d'empeny i les lletres de l'adulteri. Té secrets, generalment, d'una beneiteria desconcertant.



**MOCADOR.** Destinat a higiene personal, encara que hi ha qui el fa servir per a mullar-se els ulls amb un mocador. Molt impropri per als que es renten la cara amb un drap brut. — FERRÁN D'EGARA





LES PRIMERES ENGÛNIES

—Em sembla que'm marejaré aquí dalt!

## Facècies d'un roure convertit en bufet de menjador,

Tu! oh tu admirador badoc que t'atures davant meu, contemple'm, repasse'm, amb els ulls i amb les mans i si endavines que jo abans era un ben plantat roure de... (tinc el rubor propi de les persones honestes)... riallera i assolejada plana dels confins d'Àustria amb Hongria, em deixo estellar com un infeliç moble de pi construït per les mans barroeres d'un destraler esquerrà.

Mira: aquilata la meva severitat; la meva color austera. Les meves formes sapades; la meva capacitat generosa. Dins d'aquest armari que veus podries dormir-hi tu i la teva dona.

Aquí on me veus, convertit en magatzem de pisa, en aparador de cristalleria, en guardador fidel dels atuells de menjar i beure, jo he tingut la meva història.

Sota meu, quan era roure, En *Mathyas Kyráli* venia a fer els versos i venia a escriure-hi aquella prosa inflamada que tants disgustos portà a la casa llegendària de l'A. E. I. O. U. (Àustria Est Imperare Orbe Universo); En Kossuth hi vingué tres vegades a fer-hi beguda... ja veus; les malvestats de la guerra m'occiren i varen convertir-me en un moble que potser anirà a qualche menjador estrafalari d'un *sanyó* Esteve ignorant i poca-solta.

No vull pas dir-te el meu martiri pas a pas; no vull pas que t'esgarrifis dels meus sofriments.

Sols te diré, admirador badoc, que un grapat de carn meva, convertida en encenalls i serradures ha servit per a encendre estufes i per a fer xocolata homeopàtica en una botiga afrosa d'un carrer poc noble de Budapest.

Però, malgrat això (mira, m'esgarrifo de joia!), també un tros de la meva carn ha servit per a fer unes dogues que potser quedaran amarades de vi de Tokai o qui sap si la fortuna boja les portarà a Xeres a que s'amarin d'aqueixa delícia exquisida que en dien «Solera»... qui sap!

Saps? Un home generós, enamorat de la meva bella i forta apariència, quan jo era un tros de fusta mort, inexpressiu, va modelar-me i a còpia de retocs, de cops i de talls, de claus (pocs, per això) i de cargols i de cunyes va convertir-me en lo que ara sóc; va donar-me vida, una vida noble altra volta i qui sap si heròica també. Els mobles tenen una petita ànima que els converteix en herois... Recorda't que una taula de menjador, de roure de Nova-Orleans, va salvar la vida a un famós general americà, en la batalla de Silver-Platie, quan la guerra dels esclaus.

Després he sofert el martiri d'anar embalat, estretament embalat, entre un grapat d'encenalls de fusta innoble, tova, sense altra missió que ésser convertida en aquestes pel·licules que després acaben per a anar al fons d'una estufa o al fons del fogó vulgar d'una fonda de *sisos*,

He viatjat: de Budapest fins an aquesta ciutat que encara no he vist i que sé que en diuen Barcelona perquè m'ho ha explicat la llepassa que portava l'adressa.

He vist: Dins del vagó, a mon costat, i per una esclatxa del meu taut, he vist com un home mal encarat forfollava una caixa de teixits de seda i se'n enduia dues peces.

A Trieste m'han embarcat en un vaixell italià... jo! un roure austriac, dins d'un *piroscafo* macarrònic... quina ràbia!

Oh! amic que m'admires, si sapiguessis els secrets de la centúria d'un vaixell!...

Dintre, ja a les fosques he notat trepig i he sentit el glúglú característic d'una esquitxada; un desconegut se torrava lentament amorrat a un bocoi de vermut. Després he sentit la olor del vi de Chianti, després... res... soroll apagat d'escarpes i martells, com si piquessin matalassos... veus opaques i soroll de trencadissa... Violaven? no ho sé... misteri i discreció!

Arribat ja a port he sofert les setanta set amargors.

Uns galifardeus grollers m'han clavats uns ganxos al taut i m'han elevat amb calma; un soroll esquerp, barreja de grinyol i de xiulet, m'ha posat frisós... de sobte, un cop enorme, un cop d'aquells que estellen totes les fustes, m'ha deixat arraulit i sense sentits... un traqueteig violent, uns saltirons continuats i unes vibracions estranyes m'han retornat els sentits: viatjava en auto-camió; arribat an aquest gran local, m'han donat la llibertat enyorada i lo primer que he vist ha sigut una munió de gent estranya que em contemplava amb curiositat. Un home petit, carregat de papers, cridaner i mal parlat, ponderava el meu estil i deia que era gòtic... animal! Un senyor amb ulleres, amb el cap cobert amb una gorra que m'enlluernava de tants galons daurats, vestit com un guarda bosc hongarés en dia de gala ha dit: «Renacimiento, renacimiento puro... muy bonito... es de roble?» L'animal cridaner deia que jo era de castanyer!.. «No señor», deia l'altre, «es de roble» i finalment he hagut de passar pel martiri de que em clavessin un ganivet i m'estellessin un tros de post del meu armari... Ah, si jo hagués pogut parlar! I és clar que sóc de roure!

Després m'han pesat i han discutit i he sentit que deia el senyor de les ulleres i dels galons: «Nada, nada, como tiene obra de talla... partida 130». Què deu ésser això? Al treure'm de la bàscula he relliscat i m'he fet un trenc a la porta... Oh, mans barroeres! Que no ho vèieu que em fèieu mal i entelàveu el meu llustre de fusta noble i ben cuidada?

Posat en un recó d'ombra he descansat i he pogut veure una munió de companys meus que seriosos i ben il·lustrats aguantaven les mirades inquisidores d'aquell senyor de les ulleres que semblava un guarda bosc d'Hongria en dia de gala.

Una tauleta de nit vanitosa i inflada, tota plena d'or i de plata, m'ha confiat que aquell senyor era un vista de Duanes.

Què deu ésser això?...

Tu, admirador meu que m'mires, que m'contemples i que em repasses, prega amb mi demanant que no em facin fer cap més viatge; que se'm quedin an aquesta terra i que el meu propietari pugui aconseguir aquells trossos de la meva carn amarats de vi de Tokai o de Solera i ens torrarem tots i passarem la vida en la més noble de les borratxeres, sense entendre parlar mai més de viatges, de vapors, de vistes de Duanes, ni de bastaixos grollers, ni de gent ignorant que confonguin prosàpies.

Només t'hi explicat una desena part de les meves malaventures; quan me posseeixin, en les nits crues de l'hivern, quan ja curull d'atuells de menjar i veure pugui calmosament esguardar el passat contaré coses que posaran la pell de gallina i guardaran de fer-me viatjar... Oh, mai més! Primer que m'estellin d'una vegada i que el foc consumeixi fins a la darrera fibra de la meva carn noble i honrada, símbol de la força i de la salut.

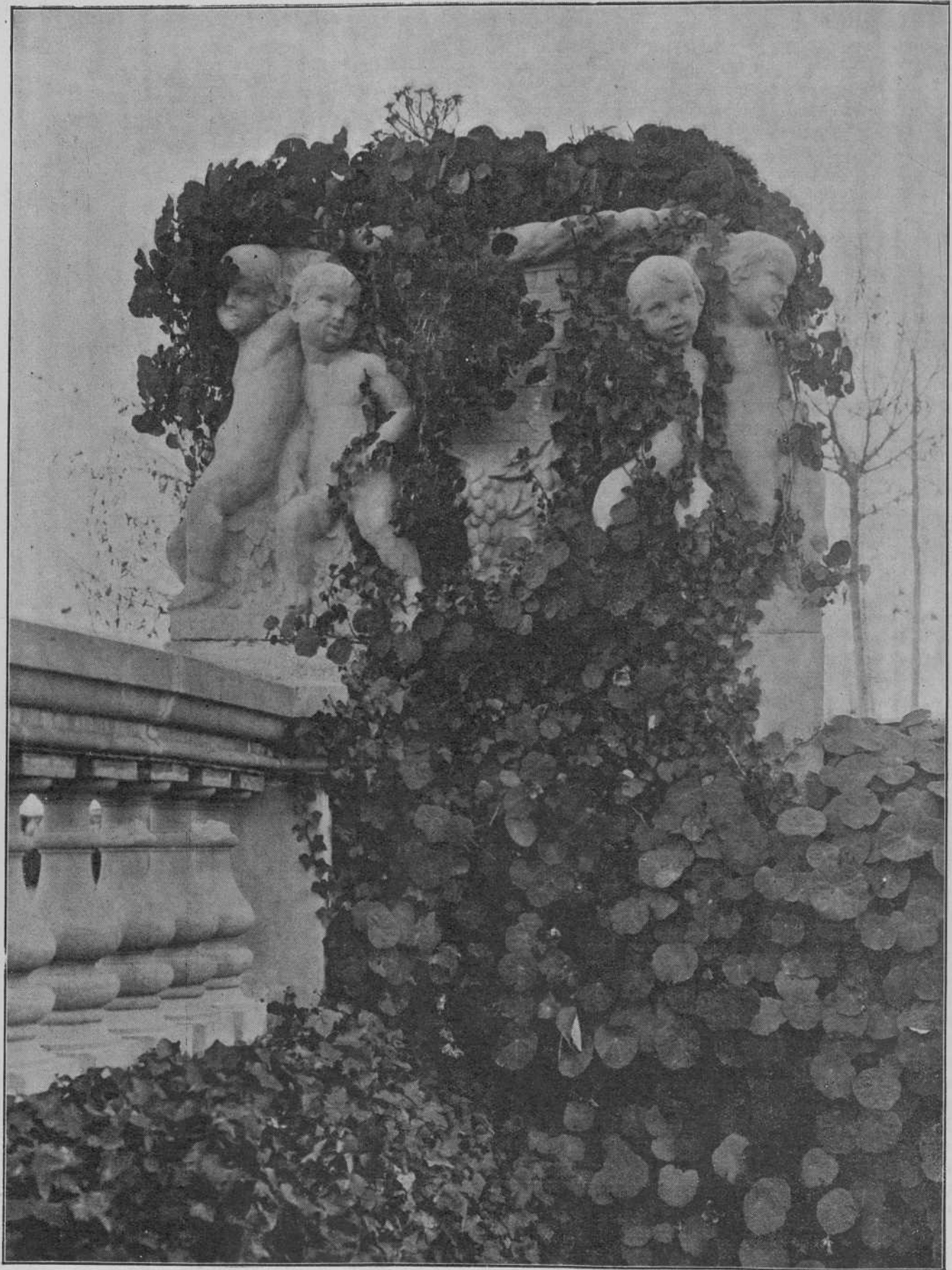


A. FONT LAPORTA

LES ENGÚNIES DE CADA DIA

—Un dia més que ahir i encara soc viu!





Un dels gerros artístics que ornamenten el Parc de Montjuich





## El moble moderníssim

### METAMÒRFOSI D'UN MOBLE DE FER MIGRANYA

**E**s el moble d'avantguardia, el moble cubista, futurista—futurista no, perquè el patim avui, i és fàcil que no l'agantem demà per manca de resistència.

Es el moble «Dadá», que vol dir estrafalari, arbitrari i atrabiliari. Es el «jazz-band»! El «jazz-band», diran vostès? Sí, senyors. El «jazz-band» s'ha de considerar com un moble, com un moble més, com un moble musical, com un moble de soroll i alegria. Perquè no considerar-lo així si no és res més que una mena d'acordeó més sorollós que els acordeons d'emigrant?

Primer hi va haver la caixeta de música, estilitzada avui per Debussy. Després l'aristol italià, que encara, de tant en tant, sentim tocar als pobres vells en els vells carrers pobres de la ciutat. Després el fonògraf. El fonògraf mereix punt i apart.

Doncs, fem-lo. Ja està fet. De cap al fonògraf. El fonògraf és un animal immòbil, però perillós. Tindrieu un tigre a casa, vosaltres? No, veritat? Doncs el fonògraf és de pitjors conseqüències que el tigre. Ronca, grinyola, bufa, crida, xiscla, esvalota i fins, a vegades, canta.

Es un artefacte que es veu a casa de tota la gent dolenta. La Bonanova n'està plena de fonògrafs. A l'estiu tota, La Bo-

nanova és una ronquera que fa engúnia i migranya. Jo visitava amb certa freqüència—amb molta freqüència—una casa on hi havia fonògraf.

Quan no em veia ningú agafava un gerro d'aigua i el tirava a la bocina, que era de fusta. I, és clar, el fonògraf, després, no cantava.

—Però què deu tenir aquest trasto?—deia la senyora de la casa.

—Ronquera—li contestava jo.—Està molt encostipat. Li han de fer bafes de flor de sauc.

Després va ésser la pianola, la música posada a l'alcanç dels animals més antimusicals. A Amèrica, en un cafè, sobre un moble d'aquests, vam llegir un rètol que deia així:

ES PROHIBEIX TIRAR  
CONTRA EL PIANISTA

A la *cuanta* en aquella República els era igual matar un lloro que un pianista. La pianola serveix per a metamòrfosjar la música: converteix la marxa del *Tanhauser* en un tango argenti. I quan la pianola és mecànica, quan exigeix els deu cèntims, encara és pitjor. L'agraïment la torna més inaguantable.

I ja tenim aquí el «jazz-band». Necessitàvem més soroll, més escàndol. No podíem viure amb tanta tranquil·litat. Després de la guerra el cabaret necessitava una alegria més sensacional. No era tothom ric? Doncs ja que tothom era ric no venia d'un pam, i tothom—tothom que no en fos de ric—se'n havia d'enterar. I per a que tothom se'n enterés es necessitava soroll. Ve't aquí com se va crear el «jazz-band». El «jazz-band», que no és res més que un piano complicat. Un piano amb bandjos, bombo, picarols, ferrets, paelles, xiulets, klagson's, xilofons i altres instruments de moure escàndol. Aquest moble musical, el «jazz-band», necessita, per a funcionar, no una moneda de deu cèntims, sinó quatre o cinc homes amb resistència i bona voluntat. Aquests homes, separats del moble musical, no tenen personalitat, són cèdules que caminen. An aquests homes els fa el moble, formen part del moble. Ve't aquí per què considerem el «jazz-band» com el moble-típus del nostre temps.

F. ROSENBERG

França, Anglaterra, Alemanya, Rússia o qualsevol altra nació de sensibilitat encefàlicament aconhortadora, sempre s'ha diferenciat d'aquesta Espanya tan rica en letàrgics encefàlics.

El seu passat és gran, sublim, preuat i digne d'enfortir la pobresa present amb la riquesa d'antany.

La casa de Shakspeare, de Balzac, de Víctor Hugo, de Schiller, de Tolstoi i altres celebritats que són orgull d'una nació, es conserven intactes, tal com les deixà la valor humana que s'hi hostatjava.

Aquí no; aquí ha passat tot a mans mercenàries o serveix per a enriquir museus llunyanys. Aquí no es nombra cap albacea per a cuidar els mobles representatius d'una vida, perquè desapareixent el cos desapareix també l'ànima que quedava gravada en cada u dels mobles que l'rodejaren.

Entre els braços d'aquest silló penso amb la flonjor dels braços de Beatriu.

DANT



Vinc de l'Índia de costums exòtiques. Tant planera m'és la vida ací com a la meua terra, però enlloc me sento tan poc lluny del meu fogar com reposant en un llit.

RABINDRANATH TAGORE



Dintre la meua biblioteca pretenc tenir-hi una fortuna intel·lectual que no vendria per cap capdal per exorbitant que fos.

GABRIEL D'ANNUNZIO



Ningú té dret a cantar el bressol; és ofendre la missió de les mares que no tenen dida perquè tenen cor

LITZS



A voltes la missió de les cadires és altament edificant perquè tapa la part on molts hi tenen la cara i la vergonya

BAUDELAIRE



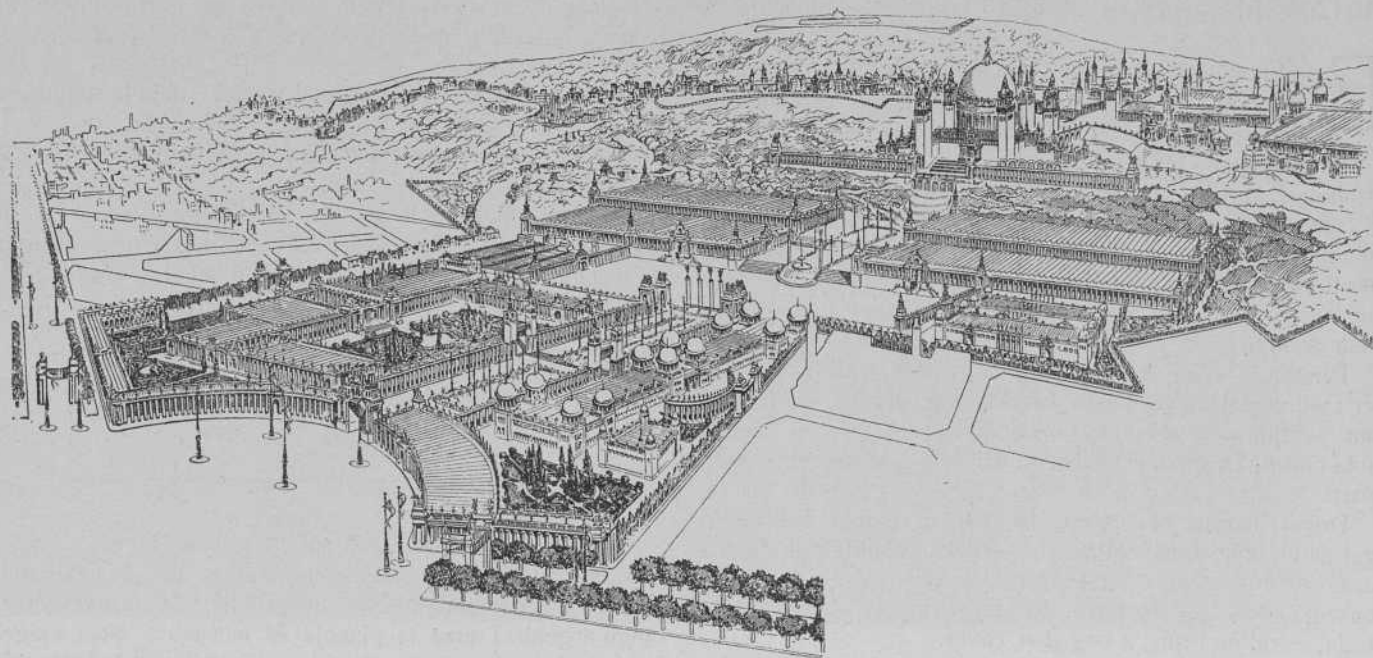
Hi han dones que adquireixen forma femenina quan abandonen el tocador.

CECILIA SOREL



Volen res més gran que un moble representatiu d'una vida que ha treballat pensant i sofrint?

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20  
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8  
BARCELONA



Plànol general de l'Exposició



# Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors

Barcelona, Maig - Juny 1923

Aquest mes s'inaugurarà a Barcelona una Exposició internacional del Moble i Decoració d'Interiors, que serà una esplèndida manifestació del que és la indústria del Moble a Espanya i a l'estranger. Quedarà instal·lada als nous Palaus d'Art Modern i Industrial del Parc de Montjuich, que amiden en junt una superfície de 28,000 metres quadrats.

L'Exposició constarà d'una secció retrospectiva formada per les representacions dels diferents estils històrics, una secció d'habitacions modernes completes i una exhibició de mobles especialitzats, utilitatge d'oficines, objectes artístics i decoració, aparells d'il·luminació, maquinària i tècnica industrial.

Serán interessantíssimes les seccions corresponents a les indústries francesa, alemanya, anglesa, italiana, txec-eslovaca i les de Madrid, València, Sevilla, la de la Casa Humil i tots els moderníssims sistemes de decoració, des dels utilitzats avui més en voga fins als més refinats i aristocràtics. Les cases més importants d'Espanya i de l'estranger estaran representades a l'Exposició. Els artistes més eminents han estat encarregats de muntar les instal·lacions

Demés, durant els mesos de maig i juny i dins del recinte de l'Exposició, als seus jardins, als seus espais lliures i als seus salons, tindran lloc actes i festes que a continuació se concreten i que seran cadascú d'ells especialitzades demostracions de bon gust i elegància, formant un conjunt poques vegades reunit en manifestacions semblants i espectacles únics per l'art que els informarà:

Festivals nocturns en les revetlles de Sant Joan i de Sant Pere, Balls populars.

Grans festivals infantils, Focs japonesos, elevació de globos, Concurs d'elevació d'estels infantils, Teatre Guignol, Clowns, etc.

Concerts per les Bandes Militars.

Festival de la Premsa.

Figurins a la Secció retrospectiva; vestits històrics, d'època.

Concerts per la Banda Municipal.

Conferències a càrrec d'eminents personalitats estrangeres.

Concurs de flors tallades.

Concurs d'ornamentació de taules de menjador.

Gran festival atlètic pels bombers.

Concert per l'Orfeó Català, danses plàstiques en paratges adequats dels jardins del Parc.

Carrera Internacional en pujada per a automòbils.

Fantàstiques il·luminacions a la muntanya durant les revetlles. Tès dansants.

Festivals musicals per grans masses d'executants i altres diverses actualment en estudi i preparació.

A totes aquestes festes ja organitzades pel Comitè de l'Exposició, donaran dret els ABONAMENTS D'ENTRADA permanent que en els principals establiments de Barcelona s'expenen al PREU DE 20 PESSETES CADA UN.

Llibreria Espanyola de Antoni López ❖ ❖ Rambla del Mig, 20, Barcelona  
TELÈFON A. 4115

# LLIBRERIA ESPANYOLA

---

VENDA DE TOTA MENA DE LLIBRES

Literatura, Teatre, Poesia, Ciència, Filosofia,  
i Història. Diccionaris, Revistes de Moda,  
: : : Guies, etc., etc. : : :

Antoni López, llibreter - Rambla del Mig, 20 - Barcelona

---

---

## ANTONI LÓPEZ IMPRESSOR

---

Treballs de luxe, Treballs comercials, Llibres,  
Revistes, Cartells, Prospectes, Notes de preus,  
Targeteria, Programes, Folletos, Obligacions,  
Accions. Especialitat amb Tricromies i Bicolors

Carrer de l'Olm, 8 :: Telèfon A. 4115 :: Barcelona

NOTA —Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports, No responem d'extraviós si no's remet, además 30 céntims per certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaxes.





# PIANOS AUTOPIANOS

PIANOS ELÈCTRICS

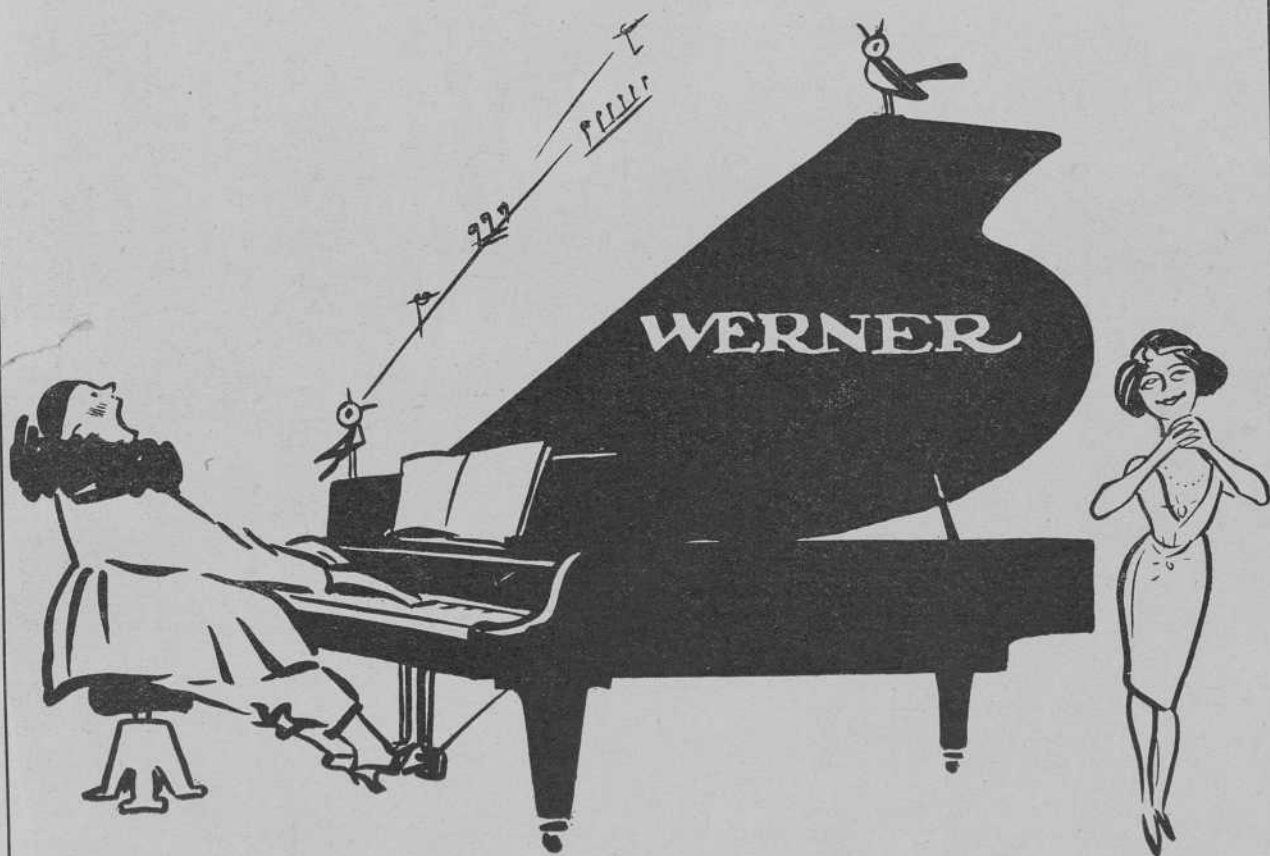
MUSICA-ROTLLOS

COMPTAT

PLAÇOS

CANVIS

LLOGUERS



CASA DE  
MUSICA

# WERNER

Rambla Catalunya, 72 (xamfrà València) - Tel. 932 G.



L'e: tâtua de Sant Jordi del Parc de Montjuich, original de l'eminent escultor Josep Llimona.